

Lokalna Strategia Rozwoju „Między Prosną a Wartą”

Wieruszów, 2009

wersja 06

Spis treści

1. Charakterystyka Lokalnej Grupy Działania jako jednostki odpowiedzialnej za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.....	3
2. Opis i specyfika obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jej wewnętrznej spójności	20
3. Analiza SWOT	39
4. Misja, cele i przedsięwzięcia.....	43
4. Spójność specyfiki obszaru z celami LSR	52
5. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.....	52
6. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR.....	53
7. Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR i wyboru operacji przez LGD.....	54
8. Budżet LSR na lata 2009-2015.....	59
9. Proces przygotowywania i konsultowania LSR.....	61
10. Opis procedur wdrażania i aktualizacji LSR	64
11. Zasady i sposoby dokonywania oceny (ewaluacji) własnej.....	65
12. Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR	66
13. Planowane inne działania do realizacji przez LGD w ramach innych programów	68
14. Przewidziany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich.....	69
15. Doświadczenie LGD w realizacji innych projektów	70
Załączniki	72

1. Charakterystyka Lokalnej Grupy Działania jako jednostki odpowiedzialnej za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.

Nazwa: „Między Prosną a Wartą” - LGD

Status prawny: Stowarzyszenie

Data wpisu do KRS: 05.01.2005r.

Numer KRS: 0000224016

Forma prawna LGD i sposób powoływania organów

Stowarzyszenie działa na podstawie przepisów ustawy z dnia 7 kwietnia 1989r., Prawo o Stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001r., Nr 79, poz. 855 z późn. zmianami), ustawy z dnia 7 marca 2007 o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego a rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2007r., Nr 64, poz. 427, rozporządzenie rady (WE) Nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005r., w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. UE L 277 z dnia 21 października 2005r.), ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r., o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873) oraz niniejszego statutu.

Reprezentatywność poszczególnych sektorów w składzie LGD przedstawia się następująco:

- ⇒ sektor publiczny 12,12 %;
- ⇒ sektor społeczny 77,28 %;
- ⇒ sektor gospodarczy 10,60 %.

Obligatoryjnymi elementami w strukturze Stowarzyszenia są:

- 1) Walne Zgromadzenie Członków
- 2) Zarząd
- 3) Komisja Rewizyjna
- 4) Rada

Członkowie Stowarzyszenia dzielą się na członków: zwyczajnych, wspierających, honorowych.

Członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia może być osoba fizyczna, osoba prawna. Warunkiem wstąpienia do Stowarzyszenia w przypadku osoby fizycznej jest wyrażenie woli w formie pisemnej, własnoręcznie podpisanej deklaracji członkowskiej zawierającej imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania, a w przypadku osoby prawnej uchwała organu decyzyjnego o wstąpieniu do Stowarzyszenia. Członek może wystąpić ze Stowarzyszenia za 14 dniowym wypowiedzeniem złożonym na piśmie pod rygorem nieważności. Za datę wypowiedzenia członkostwa w Stowarzyszeniu uważa się następny dzień, po upływie okresu wypowiedzenia.

Członkiem wspierającym Stowarzyszenia może zostać osoba prawna, która zadeklaruje wsparcie finansowe, materialne lub organizacyjne Stowarzyszeniu albo też prowadzi działalność zbieżną z celami statutowymi Stowarzyszenia i złoży pisemną deklarację. Członek wspierający ma wszelkie prawa i obowiązki członka zwyczajnego z wyłączeniem czynnego i biernego prawa wyborczego.

Członkostwo honorowe nadaje Walne Zgromadzenie Członków osobom szczególnie zasłużonym dla Stowarzyszenia. Członek honorowy ma wszelkie prawa członka zwyczajnego z wyłączeniem czynnego i biernego prawa wyborczego.

Walne Zebranie Członków

Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest Walne Zgromadzenie Członków, które stanowią wszyscy członkowie LGD.

Do kompetencji Walnego Zgromadzenia, należy:

- uchwalenia statutu i jego zmian,
- zatwierdzenia kierunków i programu działania Stowarzyszenia,
- wyboru i odwoływania członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej,
- ustalanie liczby członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej,
- udzielaniu absolutorium Zarządowi,
- wyboru i odwołania Rady;
- zatwierdzania lokalnych kryteriów wyboru projektu,
- zatwierdzenia regulaminu Walnego Zgromadzenia Członków, Zarządu i regulaminu Rady,
- uchwalanie planów finansowych, przyjęcie sprawozdań Zarządu i Komisji Rewizyjnej a w szczególności dotychczasowych projektów realizowanych w ramach lokalnej strategii rozwoju opracowanej przez LGD,

- rozwiązania stowarzyszenia,
- nabycia i zbycia nieruchomości,
- wyrażenia zgody na zaciągnięcie zobowiązań przekraczających kwotę do której zobowiązanie zaciąga Zarząd,
- wyrażania zgody na podjęcie kredytu lub zaciągnięcie pożyczki,
- ustalenia wysokości wkładów członkowskich oraz składek członkowskich,
- przystąpienia Stowarzyszenia do innych organizacji.

Walne Zgromadzenie Członków zwołuje Zarząd co najmniej jeden raz na 6 miesięcy lub na pisemny wniosek Komisji Rewizyjnej, bądź 1/3 członków Stowarzyszenia powiadamiając o jego terminie, miejscu obrad i propozycjach porządku obrad wszystkich członków Stowarzyszenia listami poleconymi lub w każdy inny skuteczny sposób, co najmniej 14 dni przed terminem rozpoczęcia obrad. W Walnym Zgromadzeniu powinna uczestniczyć co najmniej połowa członków uprawnionych do głosowania oraz mogą uczestniczyć z głosem doradczym wspierający członkowie Stowarzyszenia oraz zaproszeni przez Zarząd goście. W przypadku braku quorum, Walne Zgromadzenie Członków, odbywa się ono w drugim terminie bez względu na liczbę osób uprawnionych do głosowania.

Zarząd

Zarząd składa się z 6 osób (prezesa, wiceprezesa, skarbnik, sekretarz oraz dwóch członków Zarządu), Zarząd wybierany jest przez Walne Zebranie Członków. Zarząd Stowarzyszenia zbiera się w miarę potrzeb, lecz nie rzadziej niż raz na kwartał. Zarząd konstituuje się na pierwszym swoim posiedzeniu, a jego kadencja trwa 4 lata.

Do kompetencji Zarządu należy:

- kierowanie bieżącą działalnością stowarzyszenia,
- reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz i działanie w jego imieniu.
- zwoływanie Walnego Zgromadzenia Członków,
- przyjmowanie i odwołanie członków Stowarzyszenia,
- gospodarowanie majątkiem Stowarzyszenia,
- sporządzanie sprawozdań ze swojej działalności w tym sprawozdań finansowych,
- powoływanie i odwoływanie Kierownika biura Stowarzyszenia oraz zatrudnianie innych pracowników tego biura,

- ustalanie wysokości wynagrodzenia i zasad wynagradzania pracowników biura stowarzyszenia,
- ustalanie regulaminu biura Stowarzyszenia,
- zaciąganie w imieniu Stowarzyszenia zobowiązań finansowych,
- składanie wniosku o odwołanie poszczególnych członków Rady lub całego jej składu.
- dokonywanie zmian w Lokalnej Strategii Rozwoju.

Komisja rewizyjna

Komisja Rewizyjna składa się z Przewodniczącego, dwóch członków, wybieranych i odwoływanych przez Walne Zgromadzenie Członków. Komisja konstituuje się na pierwszym posiedzeniu, jej kadencja trwa 4 lata.

Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy:

- kontrola bieżącej działalności Stowarzyszenia,
- ocena prac oraz składanie wniosków w przedmiocie udzielenia absolutorium Zarządowi na Walnym Zgromadzeniu Członków.
- występowanie z wnioskiem o zwołanie Walnego Zgromadzenia Członków;
- dokonanie wyboru podmiotu mającego zbadać sprawozdanie finansowe Stowarzyszenia w przypadku gdy odrębne przepisy nałożą na Stowarzyszenie taki obowiązek.

Rada Programowa

Rada Programowa składa się z 18 członków wybieranych i odwoływanych przez Walne Zgromadzenie Członków.

Rada w co najmniej 50% składa się z podmiotów o których mowa w art. 6 ust.1 lit b i c rozporządzenie Rady (WE) Nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005r., w sprawie wspierania rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – czyli partnerów gospodarczych o społecznych oraz innych odpowiednich podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, w tym organizacje w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami z zakresu środowiska naturalnego, oraz podmiotami odpowiedzialnymi za promowanie równości mężczyzn i kobiet. Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego Rady Programowej wybierają spośród

siebie członkowie Rady. Przewodniczący Rady, a pod jego nieobecność Wiceprzewodniczący zwołuje posiedzenia Rady i przewodniczy jej obradom. Rada Programowa zbiera się w miarę potrzeb, lecz nie rzadziej niż raz na pół roku.

Do kompetencji Rady należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju.

Biuro LGD

Personel biura zatrudniany jest przez Zarząd. Zarząd dostosowuje skład osobowy biura do realnych potrzeb LGD oraz jej możliwości finansowych i organizacyjnych. Biurem LGD kieruje Kierownik biura. Odpowiada on bezpośrednio za organizację pracy całego personelu. Biuro zlokalizowane jest w Wieruszowie ul. Rynek 1-7 (w biurowcu Starostwa Powiatowego w Wieruszowie oraz Urzędu Miejskiego w Wieruszowie). Starostwo w sposób nieodpłatny użyczyło LGD dwa pomieszczenia biurowe o łącznej powierzchni 28,73 m² oraz salę konferencyjną na osiemdziesiąt osób. Biuro Stowarzyszenia ma pełny dostęp do Internetu i telefonu oraz pozostałych mediów.

Opis stanowisk

Jako obsługa biura zostaną zatrudnione 4 osoby na stanowiskach: Kierownik biura (w pełnym wymiarze czasu pracy), księgowy (w wymiarze ½ etatu), pracownik administracyjny ds. projektów (w pełnym wymiarze czasu pracy) oraz pracownik biura (w pełnym wymiarze czasu pracy). Przewiduje się również zawarcie umowy zlecenia z firmą świadczącą usługi doradztwa prawnego.

Współpraca biura z koordynatorami gminnymi

Biuro – dla usprawnienia swojej pracy - współdziała z nieformalną siecią koordynatorów gminnych. Każda z gmin typuje jednego koordynatora, do którego w pierwszej kolejności wysyłane są wszystkie wiadomości związane z LGD. Koordynator pełni funkcję lokalnego animatora, który zapewnia sprawny przepływ informacji pomiędzy biurem a lokalną społecznością. Niezależnie od tego biuro stale współpracuje z członkami organów LGD i lokalnymi liderami społecznymi. Głównym kanałem przepływu informacji między biurem a osobami z nim współpracującymi jest Internet (poczta e-mail, strona www, komunikatory).

Wolontariat w biurze LGD

Dla rozwoju kapitału ludzkiego na obszarze LGD biuro LGD korzysta – w ramach swoich możliwości organizacyjnych – z pomocy wolontariuszy.

Procedura rekrutacji pracowników:

1. Informacja o rekrutacji.

Ogłoszenie o naborze:

- strona internetowa fundacji
- rozesłanie informacji drogą e-mail do bazy partnerów LGD
- przesłanie informacji do partnerskich gmin LGD
- przekazanie informacji do PUP właściwego dla siedziby LGD

2. Nabór aplikacji.
3. Selekcja aplikacji przez Zarząd.
4. Rozmowy kwalifikacyjne przeprowadzone przez Zarząd.
5. Wybór personelu przez Zarządu.

Warunki techniczne i lokalowe biura

Biuro LGD zlokalizowane jest w Wieruszowie przy ul. Rynek 1-7, 98-400 Wieruszów, w budynku będącym również siedzibą Urzędu Miejskiego w Wieruszowie i Starostwa Powiatowego w Wieruszowie.

Biuro LGD posiada trzy pomieszczenia biurowe o powierzchniach od 12 do 16 m² oraz salę konferencyjną z rzutnikiem multimedialnym i ekranem dla 60 osób.

Pomieszczenie Kierownika i księgowego.

Pomieszczenie obsługi wniosków – punkt informacyjny.

Pomieszczenie radcy prawnego – obsługi interesantów.

Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego

W tabeli poniżej zaprezentowano kwalifikacje i doświadczenie członków Rady – organu decyzyjnego LGD.

	Nazwisko i imię/imiona członków organu decyzyjnego LGD	Wiedza i doświadczenie	Dokumenty potwierdzające wiedzę i doświadczenie	Język roboczy UE i dokumenty potwierdzające jego znajomość	Nazwa reprezentowanej gminy	Sektor, którego przedstawicielem jest członek organu decyzyjnego LGD	Dokument potwierdzający przedstawicielstwo danego sektora
1	Leszek Dominas	<p>Udział w realizacji projektów:</p> <p>I. SPO-ROL Dz.2.3 Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego</p> <p>1. Remont budynku muzeum w miejscowości Bolesławiec z wyodrębnieniem funkcji turystycznej i rekreacyjnej</p> <p>2. Urządzenie placu zabaw wraz z ogrodzeniem w miejscowości Bolesławiec</p> <p>II. RPO WŁ na lata 2007-2013</p> <p>1. Termomodernizacja Gminnego Ośrodka kultury z Przedszkolem w Bolesławcu</p>	<p>Umowa nr 61412-UM4500030/05</p> <p>Umowa nr 61412-UM4500031/05</p> <p>Umowa nr UDA-RPLD-02-06-00-00-043/08-00</p>		Gmina Bolesławiec	publiczny	wójt
2	Grzana Arleta Maria				Gmina Bolesławiec	społeczny	oświadczenie o zameldowaniu

3	Głowacki Paweł	<p>Udział w realizacji projektów: I. Program SAPARD: 1. Budowa wodociągu w miejscowości Przywory 2. Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Parcice i Krzyż etap I 3. Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Parcice i Krzyż etap II 4. Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Parcice i Krzyż etap III II POKL 1. Szansa na pracę</p>	<p>Umowa nr 13517/731-050117/03 Umowa nr 13805/732-050083/03 Umowa nr 15801/732-050082/03 Umowa nr 15804/732-050084/03 Umowa nr UDA-POKL.07.01.01-10-069/08-00</p>	Gmina Czastary	publiczny	wójt
4	Elżbieta Augustyniak			Gmina Czastary	społeczny	Oświadczenie o zameldowaniu
5	Baliński Lech	<p>Udział w realizacji projektów: Program ZPORR 1. Projekt: „Modernizacja kotłowni węglowej na kotłownię olejową 0 mocy 170 KW w kompleksie szkolnym w Osieku” 2. Projekt: „Modernizacja budynku ośrodka zdrowia w Osieku poprzez dobudowę dźwigu osobowego” 3. Projekt: „Budowa oczyszczalni ścieków dla Gminy Galewice, kanalizacji sanitarnej o dł. 16,83 km w Galewicach”</p>	<p>Umowa nr Z/2.10/II/3.1/27/06 /U299/06, Umowa nr Z/2.10/III/3.5.2/46 2/04/U/191/05 Umowa nr Z/2.10/I/1.2/463/0 4/U/302/06</p>	Gmina Galewice	publiczny	wójt

6	Żmidzińska-Kacyna Magdalena	<p>Udział w realizacji projektów: 1. „Małe wsie wielkie marzenia” – program: „Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży”- Urząd Marszałkowski w Łodzi 2. „Stare legendy na nowo przetworzone” - program: „Rzeczpospolita internetowa” - UNDP 3. „Gry i zabawy ruchowe oraz nauka pływania” – program: „Zajęcia sportowo rekreacyjne dla uczniów”- Min.Sportu.</p>	<p>Umowa nr 1322/DSP/ZSR/06 /MMUmowa nr 329/2006Umowa nr 246/2007Oświadczenie o koordynowaniu projektów 1. „Małe wsie wielkie marzenia” 2. „Stare legendy na nowo przetworzone” 3. „Gry i zabawy ruchowe oraz nauka pływania”</p>	<p>język francuski - Dyplom ukończenia kursu języka francuskiego nr 04807180130 wydany przez Min.Edukacji Republiki Francuskiej; język angielski - Zaświadczenie o ukończeniu kursu dla nauczycieli,</p>	Gmina Galewice	społeczny	oświadczenie o zameldowaniu
7	Perdek Dariusz				Gmina Klonowa	publiczny	wójt
8	Kiełbaska Małgorzata				Gmina Klonowa	publiczny	oświadczenie o zameldowaniu
9	Józef Suwara	<p>Udział w realizacji projektów: I.Program SAPARD 1. Modernizacja drogi gminnej we wsi Huta 2. Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami zagrodowymi 3. Rozbudowa i modernizacja Stacji Uzdatniania Wody wraz z rozbudową sieci wodociągowej 4. Modernizacja drogi gminnej nr 372403 II.Program SPO "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich" 1. Modernizacja z adaptacją i wyposażeniem Gminnego Ośrodka Kultury</p>	<p>Umowa nr 61412-UM4500143/07 Umowa nr 24585/734-050200/03 Umowa nr 20013/731-050108/03 Umowa nr 20014/732-050108/03 Umowa nr 20016/734-050199/03</p>		Gmina Lututów	publiczny	wójt

10	Chrobot Kazimiera				Gmina Lututów	społeczny	oświadczenie o zameldowaniu	
11	Ciosek Henryk	<p>Udział w przygotowaniu i realizacji projektów: Program: EFRR/ZPORR</p> <p>1. Projekt: "Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wójcin, Andrzejów, Ludwinów".</p> <p>2. Projekt: „Przebudowa drogi gminnej ul. Kościuszki w Dzieztkowicach”.</p> <p>3. Projekt: „Budowa stacji uzdatniania wody w Łubnicach”.</p> <p>4. Projekt: „ Rozbudowa budynku OSP ze zmianą sposobu użytkowania pomieszczeń garażowych oraz zmianą konstrukcji dachu z przeznaczeniem na Centrum Kultury wsi Wójcin – Andrzejów”</p> <p>Udział w przygotowaniu wniosku: 5. Projekt: „Termomodernizacja szkoły Podstawowej w Dzieztkowicach – wniosek w trakcie oceny formalnej</p> <p>Współpraca w ramach: 6. Projekty: Partnerstwo Promocja Praca – ekonomia społeczna w regionie łódzkim”</p>	<p>Umowa nr Z/2.10/III/3.1/79/04/U/10/04</p> <p>Umowa nr Z/2.10/III/3.2/505/04/U/125/05</p> <p>Umowa nr Z/2.10/III/3.2/506/04/U/317/07</p> <p>Umowa nr 00079-6922-UM500741/09</p> <p>Umowa nr -</p> <p>Umowa o współpracy w ramach projektu finansowanego z POKL o nazwie „Partnerstwa promocja praca – ekonomia społeczna w regionie łódzkim”</p>			Gmina Łubnice	publiczny	wójt
12	Głowacka Małgorzata				Gmina Łubnice	społeczny	oświadczenie o zameldowaniu, zaświadczenie z KRUS o opłacaniu składek	
13	Świeściak Renata	<p>Udział w realizacji projektów.</p> <p>I. Program: SPO-ROL Dz.2.3 Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego</p> <p>1. Projekt: „Modernizacja i adaptacja na cele turystyczne Gminnego Ośrodka Kultury w sołectwie Bagatelka”</p> <p>II. Program: ZPORR Dz.3.2 Obszary podlegające restrukturyzacji</p> <p>1. Projekt:” Modernizacja i adaptacja obiektu Gminnego Ośrodka Kultury w Sokolnikach na cele turystyczne i kulturalne”</p> <p>2. Projekt: „Zagospodarowanie turystyczne Gminy Sokolniki”</p> <p>III. Ministerstwo Sportu/Budowa wielofunkcyjnych boisk sportowych</p> <p>3. Projekt: ” Boisko wielofunkcyjne z trawy syntetycznej przy Zespole szkół w Walichnowach”</p>	<p>Umowa nr Z/2.10/III/3.2/25/06/U/303/06</p> <p>Umowa nr Z/2.10/III/3.2/26/06/U/304/06</p> <p>Umowa nr B/134/06/820</p> <p>Umowa nr 61412-UM4500057/05</p>			Gmina Sokolniki	publiczny	upoważnienie Wójta

14	Waligóra Andrzej				Gmina Sokolniki	społeczny	protokół z posiedzenia Zarządu
15	Ruta Alicja	<p>I. Program SAPART 1. Projekt: "Budowa drogi gminnej Kowalówka-Osowa"</p> <p>II. Program ZPORR 1. Projekt: „Przebudowa układu komunikacyjnego starej części Wieruszowa – etap II” 2. Projekt: „Rozbudowa Sali gimnastycznej i przebudowa systemu ciepłego Szkoły Podstawowej nr 1 w Wieruszowie</p> <p>II. Sektorowy Program Operacyjny Restrukturyzacji i Modernizacji Sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006 1. Projekt: „Zagospodarowanie zbiornika wodnego w wsi Jutrków”</p> <p>III. Regionalny Program operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013 1. Projekt: „Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Wieruszowie”</p>	<p>Umowa nr Z/2.10/III/3.1/173/04/U/19/04 Umowa nr Z/2.10/III/3.5.1/174/04/U/1/04 Umowa nr 61412-UM4500140/07 Umowa nr UDA-RPLD-02-01-00-00-034/08-00 Umowa nr 1963/734-050042/02</p>		Gmina Wieruszów	publiczny	upoważnienie burmistrza
16	Mruc Zenon				Gmina Wieruszów	społeczny	oświadczenie o zameldowaniu
17	Krasoń Magdalena				Gmina Wieruszów	społeczny	oświadczenie o zameldowaniu
18	Malik Marek				Gmina Wieruszów	gospodarczy	wpis do ewidencji działalności gospodarczej

Doświadczenie LGD i partnerów LGD w realizacji operacji

Tabela poniżej przedstawia dotychczasowe doświadczenie partnerów LGD w realizacji projektów na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w latach 2004-2008.

L.p	Nazwisko i imię/imiona członka albo nazwa członka/ partnera	Nazwa realizowanego projektu lub jego ogólny zakres	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszt realizacji projektu	Źródło finansowania/program
1	Gmina Galewice	Modernizacja kotłowni węglowej na kotłownię olejową o mocy 170 KW w kompleksie szkolnym w Osieku	11.08.2005-16.04.2007	Osiek	98 580,06 zł	EFRR i Budżet Gminy
2	Gmina Galewice	Modernizacja budynku ośrodka zdrowia w Osieku poprzez dobudowę dźwigu osobowego	02.08.2006-12.12.2006	Osiek	126 022,11 zł	EFRR i Budżet Gminy
3	Gmina Galewice	Budowa oczyszczalni ścieków dla Gminy Galewice, kanalizacji sanitarnej o dł. 16,83 km w Galewicach	04.08.2006-30.06.2006	Galewice	5 649 915,55 zł	EFRR i Budżet Gminy
4	Gmina Wieruszów	Przebudowa układu komunikacyjnego starej części Wieruszowa – etap II	01.10.2004-31.12.2006	Wieruszów	1 536 904,12 zł	EFRR/ZPORA i Budżet Gminy
5	Gmina Wieruszów	Rozbudowa Sali	28.02.2005-	Wieruszów	667.871,97PLN	EFRR/ZPORA i

		gimnastycznej i przebudowa systemu ciepłego Szkoły Podstawowej nr 1 w Wieruszowie	31.12.2006			Budżet Gminy
6	Gmina Wieruszów	Zagospodarowanie zbiornika wodnego w wsi Jutrków	2007 r.	Jutrków	186 478,91 zł	SPO-ROL Dz.2.3 Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego
7	Gmina Wieruszów	Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Wieruszowie	grudzień 2008- grudzień 2010	Wieruszów	24 158 593,83 zł	EFRR/RPO WŁ 2007-2013 i Budżet Gminy
8	Gmina Sokolniki	Modernizacja i adaptacja na cele turystyczne Gminnego Ośrodka Kultury w sołectwie Bagatelka	10.01.2006- 24.05.2007	Sokolniki	574 446,00 zł	SPO-ROL Dz.2.3 Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego
9	Gmina Sokolniki	Modernizacja i adaptacja obiektu Gminnego Ośrodka Kultury w Sokolnikach na cele turystyczne i kulturalne	30.01.2007- 31.10.2008	Sokolniki	1 218 283,01 zł	ZPORR Dz.3.2 Obszary podlegające restrukturyzacji
10	Gmina Sokolniki	Zagospodarowanie turystyczne Gminy Sokolniki	19.04.2007- 31.10.2008	Stary Ochędzyn, Pichlice	1 944 982,39 zł	ZPORR Dz.3.1 Obszary wiejski
11	Gmina Sokolniki	Boisko wielofunkcyjne z trawy syntetycznej przy Zespole szkół w Walichnowach	20.09.2006- 05.12.2006	Walichnowy	389 957,16 zł	Ministerstwo Sportu/Budowa wielofunkcyjnych boisk sportowych

12	Gmina Łubnice	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wójcin, Andrzejów, Ludwinów	06.04.2005 - 29.09.2005	Wójcin, Andrzejów, Ludwinów	2 612 417,71 zł	EFRR/ZPORR
13	Gmina Łubnice	Przebudowa drogi gminnej ul. Kościuszki w Dietrzkowicach	19.09.2005 - 31.08.2006	Dietrzkowice	1 367 288,88 zł	EFRR/ZPORR
14	Gmina Łubnice	Budowa stacji uzdatniania wody w Łubnicach	30.07.2007-30.04.2008	Łubnice	1 125 311,05 zł	EFRR/ZPORR
15	Gmina Bolesławiec	Remont budynku muzeum w miejscowości Bolesławiec z wyodrębnieniem funkcji turystycznej i rekreacyjnej	10.01.2006-25.07.2006	Bolesławiec	79 249,72 zł	SPO-ROL Dz.2.3 Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego
16	Gmina Bolesławiec	Urządzenie placu zabaw wraz z ogrodzeniem w miejscowości Bolesławiec	10.01.2006-25.07.2006	Bolesławiec	134 826,00 zł	SPO-ROL Dz.2.3 Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego
17	Gmina Bolesławiec	Termomodernizacja Gminnego Ośrodka Kultury z Przedszkolem w Bolesławcu	luty 2009 - październik 2009 (obecnie w realizacji)	Bolesławiec	1 091 985,21 zł	RPO WŁ 2007-2013
18	Gmina Wieruszów	Budowa drogi gminnej Kowalówka-Osowa	2003 r.	Gmina Wieruszów	395 811,52 zł	SAPARD
19	Gmina Czastary	Budowa wodociągu w miejscowości Przywory	02.01.2004-31.07.2004	Przywory	1 113 629,68 zł	SAPARD
20	Gmina Czastary	Budowa kanalizacji	02.01.2004-	Parcice	1 086 124,86 zł	SAPARD

		sanitarnej dla miejscowości Parcelce i Krzyż etap I	31.07.2004			
21	Gmina Czastary	Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Parcelce i Krzyż etap II	02.01.2004- 31.07.2004	Parcelce	1 483 020,00 zł	SAPARD
22	Gmina Czastary	Budowa kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Parcelce i Krzyż etap III	02.01.2004- 31.07.2004	Krzyż	1 392 224,83 zł	SAPARD
23	Gmina Czastary	Dzansa na pracę	01.09.2008- 31.12.2008	Gmina Czastary	40 534,08 zł	EFS/POKL
24	Gmina Lututów	Modernizacja drogi gminnej we wsi Huta	10.08.2004- 31.12.2004	Huta	735 970,32 zł	SAPARD
25	Gmina Lututów	Budowa kanalizacji sanitarnej z przyłączami zagrodowymi	10.08.2002- 31.12.2004	Lututów	370 863,50 zł	SAPARD
25	Gmina Lututów	Rozbudowa i modernizacja Stacji Uzdatniania Wody wraz z rozbudową sieci wodociągowej	29.03.2004- 31.12.2004	Lututów	932 469,37 zł	SAPARD
27	Gmina Lututów	Modernizacja drogi gminnej nr 372403	07.12.2004- 31.12.2004	Jeżopole, Zygmuntów	870 109,56 zł	SAPARD
28	Gmina Lututów	Modernizacja z adaptacją i wyposażeniem Gminnego Ośrodka Kultury	31.08.2007- 30.05.2008	Lututów	650 000,00 zł	SPO "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich"
29	Mgdalena Żmidzińska-	Stare legendy na nowo	2006-2007	Osiek	22 500,00 zł	UNDP

	Kacyna	przetworzone				
30	Mgdalena Źmidzińska-Kacyna	Gry i zabawy ruchowe oraz nauka pływania	2007 r.	Osiek	27 424,00 zł	Ministerstwo Sportu
31	Magdalena Źmidzińska-Kacyna	Małe wsie wielkie marzenia	2007 r	Osiek	31 919,00 zł	Urząd Marszałkowski w Łodzi

2. Opis i specyfika obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jej wewnętrznej spójności

Położenie

Obszar objęty Lokalną Strategią Rozwoju „Między Prosną a Wartą” obejmuje osiem gmin - podstawowe dane liczbowe o obszarze objętym LSR przedstawia tabela poniżej.

**Podstawowe dane liczbowe o obszarze i ludności objętym LSR.
Stan na dzień 31.12.2006r.**

Wyszczególnienie gmin wg rodzaju	Typ gminy	Powierzchnia w km²
Bolesławiec	Wiejska	65
Czastary	Wiejska	63
Galewice	Wiejska	135
Klonowa	Wiejska	95
Lututów	Wiejska	76
Łubnice	Wiejska	61
Sokolniki	Wiejska	80
Wieruszów	Miejsko-wiejska	97
Obszar objęty LSR		672

Źródło: Województwo Łódzkie 2007. Podregiony, powiaty, gminy. Urząd Statystyczny w Łodzi 2007

Obszar objęty działaniem Lokalnej Grupy Działania leży na południowo – zachodnich krańcach województwa łódzkiego. Graniczy z innymi gminami w powiecie sieradzkim, a także z powiatem wieluńskim, z powiatami: kępińskim i ostrzeszowskim w województwie wielkopolskim oraz kluczborskim i oleskim w województwie opolskim. W dużej części, zarówno południową i zachodnią granicę obszaru stanowi rzeka Proсна. Całość obszaru leży na terenie Niziny Południowo-Wielkopolskiej. Ukształtowanie terenu na całości obszaru jest typowe dla obszarów nizinnych. Brak większych różnic wysokości terenu. Jest to teren płaski z widoczną doliną rzeki Proсны, której obszar zawdzięcza w znacznej części charakterystyczny dla siebie krajobraz.

OBSZAR LGD NA TLE WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem mapki województwa łódzkiego.

**OBSZAR „MIĘDZY PROSNĄ A WARTĄ”
Z WYSZCZEGÓLNIENIEM GMIN CZŁONKOWSKICH**

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem mapki powiatu wieruszowskiego i sieradzkiego.

OBSZAR „MIĘDZY PROSNĄ A WARTĄ” PO WDROŻENIU LSR

Źródło: opracowanie własne z wykorzystaniem mapki powiatu wieruszowskiego i sieradzkiego.

Uwarunkowania przyrodniczo-środowiskowe

A. Klimat

Warunki klimatyczne obszaru objętego LSR są typowe dla terenów centralnej Polski. Klimat regionu ma charakter przejściowy z wpływami klimatu oceanicznego zimą i kontynentalnego w lecie, przy czym długotrwałe i silne mrozy występują sporadycznie. Nizinny charakter obszaru umożliwia swobodny przepływ mas powietrza – w ciągu roku nad teren obszaru planowania mogą napływać zarówno masy powietrza zwrotnikowego, polarnego jak i arktycznego, z przewagą kierunków równoleżnikowych.

Jest to obszar o małej ilości opadów. Największą liczbą opadów charakteryzuje się lipiec, najmniejszą zaś październik i listopad. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8.1°C. Najzimniejszym miesiącem w roku jest styczeń (-1.9°C), a najcieplejszym lipiec (+17°C). Przeważają wiatry zachodnie i południowo – zachodnie. W ciągu roku przypada średnio ok. 150 dni pochmurnych, a więc z zachmurzeniem większym niż 8 stopni i 100 dni pogodnych, z zachmurzeniem mniejszym niż 2 stopnie.

B. Gleby

Na zdecydowanej większości obszaru dominują gleby V i VI klasy bonitacji. Przeważają gleby pseudobielicowe i brunatne.

Stosunkowo najlepsze gleby znajdują się z gminach Łubnice i Lututów – III – IV klasa bonitacji. Sytuacja taka powoduje, że gospodarowanie na tak słabych glebach, w połączeniu z małym areałem i brakiem specjalizacji nie daje możliwości uzyskania satysfakcjonujących dochodów w gospodarstwach rolniczych. W ostatnich latach nastąpiło zwiększenie powierzchni przeznaczonych na zalesienia.

C. Bogactwa naturalne

Obszar objęty LSR pozbawiony jest bogactw mineralnych. Sporadycznie tylko i na niewielką skalę wydobywany jest na cele budowlane żwir i piasek. Eksploatowane w przeszłości w dolinie Proсны złoża torfu straciły obecnie znaczenie gospodarcze lub uległy dewastacji.

D. Lesistość

Ważniejsze dane o leśnictwie w poszczególnych gminach przedstawia poniższa tabela. Przeciętne zalesienie powierzchni obszaru objętego LSR wynosi niespełna 24%. Istnieją jednak znaczne różnice pomiędzy stopniem zalesienia poszczególnych gmin. Najwięcej lasów znajduje się w gminie Galewice oraz w gminie Klonowa, najmniej powierzchni zalesionych znajduje się w gminach Łubnice i Lututów. Ma to ścisły związek m.in. z jakością gleb, które w gminach o dużej lesistości są najgorsze, a najlepsze są w gminach Łubnice i Lututów. Zdecydowana większość lasów znajduje się w zarządzie Lasów Państwowych. Lasy w obrębie gmin Klonowa i Lututów objęte są zarządem

Nadleśnictwa Złoczew (Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Łodzi), pozostałe należą do Nadleśnictwa Przedborów (Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu).

Ważniejsze dane o leśnictwie

Stan na dzień 31.12.2006r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia gruntów leśnych							Lesistość w %
	ogółem	w tym lasy	z ogółem publiczne					
			Razem	własność Skarbu Państwa	w tym		własność gmin	
	w zarządzie Lasów Państwowych	w zasobie Agencji Nieruchomości Rolnych						
w ha								
Klonowa	3103,05	3038,99	2563,05	2553,35	2553,35	-	9,70	32,0
Wieruszów	2221,21	2199,61	1089,21	1086,61	1003,51	44,0	2,60	22,6
Bolesławiec	1289,13	1266,50	1069,13	1067,43	1064,43	-	1,70	19,6
Czastary	1403,20	1370,26	1187,20	1187,20	1183,20	-	-	21,8
Galewice	5965,80	5843,97	4671,80	4650,00	4614,00	3,00	21,80	43,0
Lututów	891,61	883,76	364,61	364,61	362,61	2,00	-	11,6
Łubnice	663,99	663,30	83,99	81,19	80,19	-	2,80	10,9
Sokolniki	2474,73	2404,86	2252,73	2252,73	2249,73	1,00	-	30,1
Obszar LSR	18012,72	17671,25	13281,72	13243,12	13111,02	50,00	38,60	191,60

Źródło: Województwo łódzkie 2007. Podregiony, powiaty, gminy. Urząd Statystyczny w Łodzi 2007, obliczenia własne.

E. Obszary chronione, pomniki przyrody, zasoby przyrodnicze

Na obszarze objętym LSR znajdują się dwa rezerваты przyrody, tj.: Rezerwat „Ryś” - na terenie gminy Sokolniki w 1977r. utworzony został rezerwat leśny o powierzchni 53,39ha. Ochronie tego rezerwatu podlega stary las bukowy, rosnący na północno-wschodniej granicy zasięgu występowania w Polsce; oraz Rezerwat „Długosz królewski” - utworzony w 1965r. w Węglewicach (gmina Galewice), na mocy zarządzenia Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego. Jego celem jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych miejsc naturalnego występowania paproci – długosz królewski (osmunda regalia). Rezerwat zajmuje 3,26ha, na terenie lasów Nadleśnictwa Przedborów.

Ponad to na terenie objętym działaniem LGD znajdują się dwa obszary chronionego krajobrazu tj.: „Dolina Rzeki Prosną” – który tylko na terenie województwa łódzkiego zajmuje powierzchnię 22.854 ha i jest drugim co do wielkości obszarem chronionego krajobrazu w województwie. Obszar ten włączony jest do systemu *ECONET*, jako korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym. Rzeką Prosną na całej długości (217km) wraz ze swą doliną ma szczególne znaczenie jako naturalny łącznik ekologiczny *Wielkoprzestrzennego Systemu Obszarów Chronionych* oraz tzw. „Brąszewicki Obszar Chronionego Krajobrazu” - o ogólnej powierzchni 14090 ha obejmuje tereny m.in. gminy Klonowa. Od południa i zachodu powiązany jest z Obszarem Chronionego Krajobrazu Doliny Prosną, od wschodu z

projektowanym Złoczewskim Obszarem Chronionego Krajobrazu. Na terenie gminy Klonowa obejmuje swoim zasięgiem 2406,2 ha powierzchni lasów (78% powierzchni leśnej gminy).

Na terenie objętym LSR w gminach Czastary, Galewice, Lututów, Sokolniki, Wieruszów, Klonowa występuje w sumie 39 pomników przyrody, w tym m. in.: dęby i wiązy szypułkowe, buki i klony zwyczajne, lipy drobnolistne i szerokolistne, itd. Na obszarze gminy Klonowa znajduje się 11 użytków ekologicznych tj. bagna śródleśne o łącznej powierzchni 10,71 ha.

F. Zasoby wodne

Zasoby wodne obszaru „Między Prosną a Wartą” stanowią głównie rzeki. Największe znaczenie ma rzeka Proсна, pozostałe to: Struga Węglewska, Łużyca, Niesób. Na obszarze tym brak jest jezior jak również rozwiniętej na większą skalę hodowli ryb w stawach. Obszar ten charakteryzuje się niską sumą opadów, brak jest zbiorników retencyjnych, ponadto słabe gleby i niewłaściwa gospodarka melioracyjna spowodowały, że jest to obszar ubogi w zasoby wodne. Prowadzona od lat 70-tych XX w. melioracja pozbawiona bieżącego nadzoru nad urządzeniami melioracyjnymi, wyrządziła znaczne szkody w środowisku naturalnym jak również w uprawach rolnych. Szczególnie dotkliwie odbija się ta sytuacja w latach suchych. Ponadto na znacznej części obszaru zauważalne są negatywne skutki działania odkrywkowej kopali węgla kamiennego w Bełchatowie.

Rzeki w bardzo ograniczonym stopniu wykorzystywane są na cele sportowe, rekreacyjne i turystyczne. Rzeka Proсна była przez kilkadziesiąt lat miejscem szkolenia kadr kajakowych, istniały liczne kąpieliska i miejsca biwakowe. Obecnie wykorzystanie Proсны znacznie zmalało. Także liczba gatunków żyjących w rzekach tego obszaru znacznie zmalała, czemu winne są zanieczyszczenia oraz niewłaściwa gospodarka wodna i melioracyjna.

2. Zanieczyszczenie środowiska

Środowisko naturalne na obszarze „Między Prosną a Wartą” zachowało wysokie walory i niski stopień zanieczyszczenia. Brak uciążliwego dla środowiska przemysłu powoduje, że zasadnicze znaczenie mają zanieczyszczenia bytowe. Największe znaczenie ma zanieczyszczenie wód związkami organicznymi oraz występowanie dzikich wysypisk śmieci i zanieczyszczenia wynikające ze stosowania środków ochrony roślin i nawozów sztucznych w rolnictwie.

Uwarunkowania kulturowe i historyczne.

Na Obszarze LSR „Między Prosną a Wartą” miejscowością najlepiej znana z historii jest Wieruszów. Początki osadnictwa w rejonie Wieruszowa sięgają tysięcy lat wstecz. Świadczą o tym wykopaliska archeologiczne, a także dowody materialne. W widłach rzek Niesób i Proсны

znajdują się wały obronne gradziska pochodzącego z czasów kultury łużyckiej. Ptolemeusz Klaudiusz w dziele „Nauka geograficzna” (II w n.e.), nanosząc szlak bursztynowy, zazaczył na mapie dwie miejscowości na linii rzeki Proсны – Arsonium i Calisia. Tę pierwszą miejscowość stanowił zapewne gród, na bazie, którego powstał późniejszy Wieruszów. Szlak bursztynowy wg opisu Ptolemeusza przebiegał przez cały niemal dzisiejszy obszar LSR. Wśród mieszkańców obszaru pojęcie szlaku bursztynowego jest znane, powszechne jest utożsamianie z nim terenów, które dziś właśnie stanowią obszar objęty LSR. Kwestia ta jest w sposób szczególny omawiana na lekcjach historii w tutejszych szkołach. Działają tu stowarzyszenia miłośników historii o nazwie ARSONIUM, Instytut Wydawniczy ARSONIUM. Szlakiem Prometeusza, jak twierdzą historycy podążał św. Wojciech do Gniezna na dwór króla Bolesława Chrobrego. Zgodnie z miejscową tradycją odprawiał on msze święte w pogańskim świętym gaju w Cieszęcinie i pozostawił tam na dębie krzyż. W miejscu pogańskiego gaju powstała świątynia katolicka, która dziś jest Sanktuarium Świętego Wojciecha. Tradycja ta i kult św. Wojciecha jest na tyle silna i jak wierzą mieszkańcy (i potwierdzają historycy) prawdziwa, że Episkopat Polski wyraził zgodę na przeniesienie z Gniezna do Cieszęcina części relikwii św. Wojciecha. Corocznie do tego Sanktuarium pielgrzymują wierni z parafii położonych w niewielkiej odległości, na obszarze objętym LSR. Duże znaczenie dla obszaru objętego LSR miał Kongres Wiedeński w 1815r. i ustalenie granicy na rzece Prośnie i Nierobie pomiędzy Prusami i Rosją. Odtąd obszar ten w większości leżał po stronie rosyjskiej i tylko niewielka jego część pozostała po stronie pruskiej. Obszar LSR stał się wtedy obszarem przygranicznym, na jednej z najważniejszych w ówczesnym świecie granic. Do dziś okolice Proсны usiane są niewielkimi, wystającymi z ziemi metalowymi lub kamiennymi słupami granicznymi. Niektóre z nich znajdują się przy szlakach rowerowych i turyści mogą je oglądać (np. w Wieruszowie i Mirkowie). Wciąż żywe są opowieści i legendy o życiu „przy granicy”.

Miejscowe tradycje kultywowane są przez zespoły folklorystyczne, koła gospodyń wiejskich i organizacje miłośników różnych miejscowości tego obszaru.

Produktami charakterystycznymi dla tego obszaru są: „żurek wieruszowski” i „kiszka wieruszowska”. Żurek wytwarzany jest w sposób naturalny „na zakwasie” z żytniej mąki, jest nieodłącznym elementem różnych plenerowych imprez organizowanych dla mieszkańców. Kiszka wieruszowska jest produktem wytwarzanym tylko na tym obszarze. W odróżnieniu od zwykłej kaszanki, kiszka wieruszowska wytwarzana jest z ziemniaków, wysokiej jakości mięsa

wieprzowego i specjalnie dobranych naturalnych przypraw, bez użycia krwi i kaszy. Kiszkę produkują niektóre zakłady mięsne na obszarze LSR.

Ludność

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) na koniec 2006 roku na obszarze objętym LSR mieszkały 45.684 osoby. Liczba ludności wiejskiej na terenie działania LGD na koniec 2006 roku wynosiła 36.851 osoby, co stanowiło 81% ogółu mieszkańców ośmiu gmin. Mieszkańcy obszaru ze względu na płeć dzielą się proporcjonalnie, z niewielką przewagą kobiet, stanowiących 51% ogółu mieszkańców. Szczegółowe dane dotyczące liczby ludności w poszczególnych gminach przedstawia tabela poniżej.

Podstawowe dane o liczbie ludności na obszarze objętym LSR, stan na dzień 31.12.2006r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Kobiet	Mężczyzn
Bolesławiec	4161	2046	2115
Czastary	4034	2028	2006
Galewice	6208	3134	3074
Klonowa	3095	1576	1519
Lututów	4703	2377	2326
Łubnice	4250	2145	2105
Sokolniki	4954	2503	2451
Wieruszów	14279	7332	6947
Obszar „Między Prosną a Wartą”	45684	23141	22543

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Średnia gęstość zaludnienia na obszarze „Między Prosną a Wartą” wynosi około 68 osób/ km². Wielkość ta jest niższa od średniej województwa, która w tym okresie wyniosła 141 osób/km².

Według danych GUS w roku w 2006 w strukturze ludności na obszarze objętym LSR najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym tj. 62% mieszkańców, oraz kolejno osoby w wieku przedprodukcyjnym – 23% mieszkańców i osoby w wieku poprodukcyjnym, tj. 15% mieszkańców.

Rynek pracy

Bezrobocie

Bezrobocie rejestrowane nie obejmuje ukrytego bezrobocia na wsi, które nadal jest poważnym problemem na tym obszarze, podobnie jak pozostawanie bez pracy przez okres dłuższy niż 12 miesięcy – co grozi trwałym wykluczeniem z rynku pracy. Większość miejsc pracy tworzą małe przedsiębiorstwa prywatne. Wciąż jednak liczba miejsc pracy zwłaszcza pozarolniczych na obszarach wiejskich jest zbyt mała w stosunku do potrzeb. Wielkość bezrobocia jest ściśle związana z dynamiką rozwoju gospodarczego, jak również z niskimi kwalifikacjami zawodowymi mieszkańców. Szczegółowe dane dotyczące bezrobocia na obszarze objętym LSR przedstawia tabela poniżej.

Bezrobocie wg gmin stan na 31.03.2008r.								
Gmina	Bezrobotni ogółem	w tym						zamieszkali na wsi
		kobiety	zwolnieni z przycz. zakł. pracy	z prawem do zasiłku	zarejestrow. do 12 m-cy od daty ukończ. nauki	bezrobotni w wieku 18-44 lat	zarejestrow. powyżej 12 miesięcy	
Bolesławiec	147	92	1	12	5	102	67	147
Czastary	174	104	3	19	9	108	84	174
Galewice	249	156	5	37	14	165	109	249
Lututów	206	109	2	16	7	139	95	206
Łubnice	135	76	0	18	6	96	66	135
Sokolniki	183	98	2	25	9	110	81	183
Wieruszów	656	398	7	77	27	437	299	221
Klonowa	145	78	0	7	7	107	67	145
Obszar „Między Prosną a Wartą”	1895	1111	20	211	84	1264	868	1460

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi.

Pracujący

Według danych GUS na koniec 2006 roku na obszarze „Między Prosną a Wartą” liczba osób pracujących równa była 9001, z czego 54% stanowili mężczyźni.

Mieszkańcy obszaru objętego LSR pracowali w przeważającym stopniu w sektorze prywatnym (74% mieszkańców). Najlicniejsza grupa stanowili osoby zatrudnione w sekcji przemysłu i budownictwa. Szczegółowe dane nt. osób pracujących przedstawia tabela poniżej.

Pracujący na obszarze „Między Prosną a Wartą”,

stan na dzień 31.12.2006r

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym kobiety	Sektor publiczny	Sektor prywatny	Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo, rybactwo	Przemysł i budownictwo	Usługi rynkowe	Usługi nierynkowe
Bolesławiec	348	192	215	133	16	79	55	198
Czastary	348	169	118	230	8	201	35	104
Galewice	697	211	182	515	27	441	61	168
Klonowa	167	92	95	72	9	40	27	91
Lututów	532	275	235	297	5	190	127	210
Łubnice	408	243	109	299	10	235	62	101
Sokolniki	2084	789	249	1835	13	1824	128	119
Wieruszów	4417	2134	1105	3312	18	2918	590	891
Obszar objęty LSR	9001	4105	2308	6693	106	5928	1085	1882

Źródło: Województwo Łódzkie 2007. Podregiony, powiaty, gminy. Urząd Statystyczny w Łodzi 2007.

Edukacja

System edukacji na obszarze „Między Prosną a Wartą” obejmuje poziomy kształcenia od przedszkola, przez szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne dla młodzieży, po szkoły ponadgimnazjalne, uzupełniające i policealne dla dorosłych.

W roku szkolnym 2006/2007 na obszarze objętym LSR prowadzonych było: 40 placówek przedszkolnych, 63 oddziały, do których łącznie uczęszczało 1223 dzieci; 36 szkół podstawowych, 218 oddziałów, w których łącznie uczyło się 3379 dzieci oraz 10 szkół gimnazjalnych, 87 oddziałów, do których uczęszczało 2080 młodych ludzi.

Z danych GUS z 2006 roku wynika, że na obszarze „Między Prosną a Wartą” prowadzone były placówki na poziomie ponadgimnazjalnym dla młodzieży, oferujące naukę w szkołach zawodowych, technikach oraz liceach ogólnokształcących i profilowanych, do których uczęszczało łącznie 1783 osoby.

Oferta edukacyjna skierowana dla dorosłych mieszkańców obejmowała naukę w: liceum ogólnokształcącym, oraz uzupełniającym technikum i liceum ogólnokształcącym, a także w szkole policealnej. W roku 2006 do wymienionych szkół dla dorosłych uczęszczało 231 mieszkańców obszaru.

Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2006/2007

Wyszczególnienie	Placówki		Miejsca w przedszkolach	Oddziały		Dzieci	
	ogółem	w tym przedszkola		ogółem	w tym w przedszkolach	ogółem	w tym w przedszkolach
Bolesławiec	4	4	116	6	6	107	107
Czastary	4	2	87	6	4	122	91
Galewice	6	1	55	8	3	121	64
Klonowa	1	1	75	4	4	85	85
Lututów	5	1	100	8	4	134	90
Łubnice	6	3	100	7	4	135	83
Sokolniki	5	4	173	6	5	127	120
Wieruszów	9	3	275	18	11	392	281
Obszar LSR	40	19	981	63	41	1223	921

Źródło: Województwo Łódzkie 2007. Podregiony, powiaty, gminy. Urząd Statystyczny w Łodzi 2007.

Szkoły podstawowe w roku szkolnym 2006/2007

Wyszczególnienie	Szkoły	Pomieszczenia szkolne	Oddziały	Uczniowie	Absolwenci
Bolesławiec	4	20	19	293	61
Czastary	4	27	20	280	64
Galewice	6	39	33	447	102
Klonowa	2	17	15	238	52
Lututów	6	33	28	349	85
Łubnice	3	25	18	324	77
Sokolniki	5	35	26	392	68
Wieruszów	6	60	59	1056	201
Obszar LSR	36	256	218	3379	710

Źródło: Województwo Łódzkie 2007. Podregiony, powiaty, gminy. Urząd Statystyczny w Łodzi 2007.

Gimnazja w roku szkolnym 2006/2007

Wyszczególnienie	Szkoły	Pomieszczenia szkolne	Oddziały	Uczniowie	Absolwenci
Bolesławiec	1	11	6	163	49
Czastary	1	7	8	182	51
Galewice	1	11	12	285	91
Klonowa	1	8	7	152	56
Lututów	1	11	9	230	66
Łubnice	1	10	9	211	62
Sokolniki	2	11	9	216	83
Wieruszów	2	30	27	641	225
Obszar LSR	10	99	87	2080	683

Źródło: Województwo Łódzkie 2007. Podregiony, powiaty, gminy. Urząd Statystyczny w Łodzi 2007.

Zasadnicze szkoły zawodowe

Dane z 2006 roku

	Szkoły	Oddziały	Uczniowie	Absolwenci
Obszar LSR	2	15	425	103

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Licea ogólnokształcące dla młodzieży

Dane z 2006 roku

	Szkoły	Oddziały	Uczniowie	Absolwenci
Obszar LSR	2	18	444	100

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Licea profilowane dla młodzieży

Dane z 2006 roku

	Szkoły	Oddziały	Uczniowie	Absolwenci
Obszar LSR	2	13	272	83

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Ponadgimnazjalne technika dla młodzieży

Dane z 2006 roku

	Szkoły	Oddziały	Uczniowie	Absolwenci
Obszar LSR	2	25	642	139

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Ponadgimnazjalne licea ogólnokształcące dla dorosłych

Dane z 2006 roku

	Szkoły	Oddziały	Uczniowie
Obszar LSR	1	1	32

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych

Dane z 2006 roku

	Szkoły	Oddziały	Uczniowie	Absolwenci
Obszar LSR	2	4	122	8

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Uzupełniające technika dla dorosłych

Dane z 2006 roku

	Szkoły	Oddziały	Uczniowie
Obszar LSR	1	2	45

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Szkoły policealne dla dorosłych

Dane z 2006 roku

	Szkoły	Oddziały	Uczniowie	Absolwenci
Obszar LSR	1	1	32	22

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Sport i rekreacja

Na obszarze „Między Prosną a Wartą” największe tradycje sportowe poza piłką nożną mają sporty kajakowe. Rzeka Proсна od lat umożliwiała trenowanie licznych grup zawodników, którzy odnosili sukcesy na arenie krajowej i międzynarodowej. Największe osiągnięcia miały sekcje kajakowe szkół i klubu sportowego w Wieruszowie.

Wielkim osiągnięciem sekcji jest wychowanie reprezentanta Polski – Krzysztofa Szczepańskiego, brązowego medalisty na mistrzostwach świata w Tampere (Finlandia) w 1983 r – K4 10 km, zajęcie IV miejsca w K-2 na 10 km w Belgradzie (Jugosławia) w roku 1982, startującego w licznych zawodach zagranicznych. Sukcesów

było wiele, a najważniejszymi z nich są wychowanie Mistrza Polski z roku 1982 na K-1 w dystansie 10 km (sukces Krzysztofa Szczepańskiego). Zawodnicy wielokrotnie zdobywali tytuły Mistrzostwa Łódzkiego Okręgu Kajakowego – rok 1968, Kajakowych Mistrzostw Międzynarodowe ZS „START” w Krakowie, Mistrzostw Polski w Kajakarstwie Górskim, Mistrzostw ZSSP w Poznaniu, Mistrzostw Polski Młodzików. Zajęcia w sekcji kajakowej prowadzone były z czterema grupami dzieci i młodzieży, inne zajęcia miały też charakter również rekreacyjny, w których uczestniczyć i angażować się mogli również mieszkańcy. Był to doskonały sposób promowania naszego regionu i organizowania wolnego czasu przez mieszkańców.

Obecnie braki finansowe i organizacyjne sprawiły, że sekcje te przestały działać lub skupiają niewielką liczbę zawodników. Ponadto sport ten może być uprawiany na całej długości rzeki Prosną i angażować dzieci i młodzież z wielu miejscowości.

Dyscyplinami, które od kilku lat zdobyły ogromną popularność na obszarze LSR są radioorientacja sportowa i biegi na orientację. Propagowanie tych dyscyplin rozpoczął Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Junior” Ochędzyn. Obecnie powstało już bardzo wiele uczniowskich klubów sportowych uprawiających te dyscypliny. Zdolności organizacyjne, osiągane sukcesy sportowe (tytuły mistrzów i mistrzyń Polski, Europy) oraz duża liczba uprawiających ten sport na obszarze LSR umożliwiły organizację w 2005r. Mistrzostw Europy i Akademickich Mistrzostw Polski w biegach na orientację.

Aktywnie działają kluby szachowe, w których dzieci i młodzież rozwijają swoje zdolności intelektualne bawiąc się jednocześnie grą w szachy. Najbardziej popularna i profesjonalna w Polsce witryna internetowa poświęcona szachom (www.szachownica.pl) tworzona jest właśnie na obszarze „Między Prosną a Wartą”.

Zajęcia sportowe i rekreacyjne, które przyciągają największą liczbę uczestników odbywają się przede wszystkim w formie uczniowskich klubów sportowych zawiązanych przy szkołach podstawowych i gimnazjach oraz Ludowych Klubach Sportowych. Na terenie obszaru objętego LSR działają następujące kluby:

- ⇒ Wieruszowski Klub Sportowy "Proсна" w Wieruszowie,
- ⇒ TKKF Ognisko Proсна,
- ⇒ Powiatowe Zrzeszenie Ludowego Zespołu Sportowego w Wieruszowie,
- ⇒ Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Wieruszowie,
- ⇒ UKS "Sokół" przy Szkole Podstawowej w Sokolnikach,
- ⇒ UKS "Junior" przy Szkole Podstawowej w Ochędzynie,
- ⇒ UKS "Gama" przy Szkole Podstawowej w Walichnowach,
- ⇒ UKS "Set" przy Szkole Podstawowej w Pichlicach,
- ⇒ Parafialny Uczniowski Klub Sportowy "Jutrzenka Pichlice",
- ⇒ UKS "GROM" przy Gimnazjum Publicznym w Sokolnikach,
- ⇒ UKS "Gem" przy Szkole Podstawowej w Tyblach,
- ⇒ UKS przy Szkole Podstawowej w Żdżarach,
- ⇒ UKS "Korczak" przy Szkole Podstawowej nr 1 w Wieruszowie,

- ⇒ UKS "Bobrzyk" przy Szkole Podstawowej w Lututowie,
- ⇒ UKS "Bzyk" przy Szkole Podstawowej w Czastarach,
- ⇒ UKS "Tenis" przy Szkole Podstawowej w Kątach Walichnowskich,
- ⇒ UKS "GOK" Galewice,
- ⇒ LKS "Baszta" Bolesławiec,
- ⇒ LKS "Jaga" Lututów,
- ⇒ LKS "Orzeł" Galewice,
- ⇒ LKS "Chojny" w Chojnach,
- ⇒ LKS "Flormarbut" Osiek,
- ⇒ GKS Czastary,
- ⇒ LZS Walichnowy,
- ⇒ "Iskra" Chobanin,
- ⇒ "Zryw" Wójcin,
- ⇒ LZS "Start" Świątkowice,
- ⇒ LZS "Start" Łubnice,
- ⇒ KS "Gal-Gaz" Galewice,
- ⇒ "Hetman" Żdźary,
- ⇒ Proсна Webo Wyszaków.

Życie kulturalne

Życie kulturalne obszaru objętego LSR ma bogate tradycje. Znaczącą rolę w ich podtrzymywaniu odgrywają działające od wielu lat, folklorystyczne zespoły ludowe. Uprawiana przez nie twórczość jest różnorodna i nie ogranicza się tylko do folkloru. Wiodące zespoły to: „Niezapominajki” i „Preces” z Klonowej, Zespół Ludowy „Lututowianie”, Kapela Ludowa „Jarzębinki” w Żdźarach, Zespół folklorystyczny „Sokolniki”, kapele ludowe w Czastarach i Żdźarach oraz cztery kapele podwórkowe „Podpora Rodziny” z Dietrzkowic i „Sami Swoi” z Wierszowa oraz Kapela Biesiadna „Paka Klonowiaka”. Oprócz zespołów ludowych na terenie naszego obszaru muzykuje 7 orkiestr dętych. Uświetniają one uroczystości obchodów rocznic i świąt państwowych, festyny i inne imprezy kulturalne na terenie całego obszaru.

Na terenie objętym strategią istnieje kilka zespołów ludowych. Zespoły te występują nie tylko na swoim terytorium, ale również uczestniczą w koncertach w innych rejonach kraju i biorą udział w różnych konkursach. Ważnym wydarzeniem było reprezentowanie województwa łódzkiego przez zespół „Lututowianie” w czasie Dni Polskich w Luksemburgu w 2000 roku.

Wyraźnie wyróżnia się Orkiestra Dęta OSP w Łubnicach, której historia sięga 1916 roku. W 2000 roku na Przeglądzie Orkiestr Dętych Województwa Łódzkiego „Złota Lira” Łódź 2000, została wyróżniona II nagrodą. Jako jedna z nielicznych orkiestr dętych koncertowała w Filharmonii Łódzkiej. Organizatorami życia kulturalnego są jednostki podległe samorządom – biblioteki, gminne ośrodki kultury.

Biblioteki publiczne w 2006r.

Wyszczególnienie	Placówki biblioteczne		Księgozbiór w tys. woluminów	Czytelnicy	Wypożyczenia w woluminach		Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną
	ogółem	w tym biblioteki i filie			w tys.	na 1 czytelnika	
Bolesławiec	3	3	20,6	445	13,1	29,3	1378
Czastary	2	2	18,3	455	5,1	11,2	2006
Galewice	4	4	23,3	638	5,2	8,2	1549
Klonowa	2	2	23,6	756	14,2	18,7	1526
Lututów	2	2	19,4	863	9,3	10,8	2362
Łubnice	3	3	20,3	483	6,4	13,3	1399
Sokolniki	4	4	20,8	391	3,5	9,0	1225
Wieruszów	8	7	65,9	3904	72,8	18,7	1764
Obszar LSR	28	27	212,2	7935	129,6	119,2	13209

Źródło: Województwo łódzkie 2007. Podregiony, powiaty, gminy. Urząd Statystyczny w Łodzi 2007.

Tradycja regionalna kultywowana jest także przez członkinie Kół Gospodyń Wiejskich, działających na obszarze objętym LSR, m. in. w: Węglewicach, Jutrkwie, Teklinowie, Kowalówce, Polesiu, Podzamczu, itd. Członkinie Kół Gospodyń Wiejskich biorą aktywny udział w życiu społeczno-kulturalnym obszaru. Przede wszystkim uczestniczą w organizowanych imprezach lokalnych – uświetniają je występami wokalnymi, oraz krzewią kulturę i tradycje lokalne wśród młodzieży. Ponad to na obszarze działają ośrodki kultury. Ośrodki te prowadzą koła zainteresowań, organizują spotkania, imprezy o charakterze kulturalnym dla mieszkańców obszaru, itd.

Organizacje pozarządowe

Liczną grupą skupioną wokół tych samych celów, co kluby sportowe są ochotnicze straże pożarne. Funkcjonują na zasadzie stowarzyszeń w każdej większej miejscowości. Są to organizacje dysponujące majątkiem w postaci remiz strażackich, samochodów gaśniczych i innego wyposażenia strażackiego. Są to organizacje działające bardzo aktywnie i skupiające liczną rzeszę głównie mężczyzn. Do kalendarza stałych imprez weszły już zawody strażackie organizowane każdego roku na różnych szczeblach współzawodnictwa. Ochotnicze straże pożarne wspierają samorządy nie tylko w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, ale również w organizacji imprez i wypełnianiu innych zadań. Oprócz tego typu organizacji działają także wiele organizacji o różnych celach i metodach działania, m.in.:

- Stowarzyszenie Edukacji Artystycznej Dzieci i Młodzież oraz Animacji Kultury „NADWRAŻLIWI”,
- Stowarzyszenie Integracyjne Klub Otwartych Serc w Wieruszowie,
- Towarzystwo Historyczno – Kulturalne „ARSONIUM”,

- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Dom Wczasów Dziecięcych w Głazie – organizacja pożytku publicznego ,
- Stowarzyszenie na rzecz osób niepełnosprawnych „Arkadia” w Osieku,
- LOK – Liga Obrony Kraju,
- Stowarzyszenie „JMR Edukacja i Praca”,
- Stowarzyszenie Agroturystyczne Ziemi Wieruszowskiej,

Dość liczną grupę stanowią m.in. organizacje działające na rzecz rozwoju danej miejscowości. Aktywność tych organizacji znacznie się rozwinęła wraz z pojawieniem się możliwości korzystania ze środków z UE. Wyróżnić można takie organizacje jak:

- Stowarzyszenie Rozwoju Węglewic Biała Góra,
- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Galewice,
- Towarzystwo Rozwoju Polesia,
- Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Lubczyna,
- Towarzystwo Przyjaciół Wieruszowa,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Klonowa, itd.

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

W zakresie ochrony zdrowia mieszkańcy obsługiwani są przez lekarzy pierwszego kontaktu. Opieka ambulatoryjna udzielana jest w szpitalach w Sieradzu i Wieruszowie. Problemem jest niewielka liczba lekarzy pierwszego kontaktu, lekarzy rodzinnych i lekarzy specjalistów. Większość mieszkańców obszaru nie ma możliwości wyboru lekarza, ponieważ na terenie większości gmin przyjmuje zaledwie jeden lekarz p.o.z., a najbliższe poradnie specjalistyczne znajdują się w Wieruszowie i położonym poza obszarem LSR Sieradzu.

W zakresie pomocy społecznej w każdej gminie działa ośrodek pomocy społecznej. Brak jednak ośrodków specjalistycznych, nie funkcjonuje pogotowie opiekuńcze. Działają dwa domy pomocy społecznej dla osób z chorobami psychicznymi. Działa Środowiskowy Dom Samopomoc, Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci oraz świetlice socjoterapeutyczne prowadzone przez organizacje pozarządowe.

Bezpieczeństwo publiczne

Wyszczególnienie	Jednostki OSP	Poszczególne miejscowości	Jednostki Policji
Bolesławiec	6	Bolesławiec, Chróścín, Goła, Kamionka, Mieleszyn, Żdzary	Zespół Prewencji
Czastary	6	Kąty Walichnowskie, Czastary, Parcice,	Zespół Prewencji

		Krajanka, Radostów, Przywory	
Galewice	11	Galewice, Ostrówek, Węglewice, Biadaszki, Osiek, Spóle, Brzózki, Rybka, Osowa, Niwiska, Kaski	Zespół Prewencji
Klonowa	6	Klonowa, Owieczki, Lipicze, Leliwa, Grzyb, Kuśnia Błońska	Zespół Prewencji
Lututów	10	Chojny, Dobrosław, Dymki, Huta, Kluski, Lutetów, Łęki, Niemojew, Piaski, Świątkowice	Zespół Prewencji
Łubnice	5	Dzietrzkowice, Łubnice, Kolonia Dzietrzkowice, Ludwinów, Wójcin	Zespół Prewencji
Sokolniki	5	Sokolniki, Pchlice, Walichnowy, Ochędzyn, Tyble	Zespół Prewencji
Wieruszów	12	Wieruszów, Wieruszów Podzamcze, Wyszanów, Pieczyska, Chobanin, Cieszęcin, Jurków, Kuźnica Skakawska, Mirków, Teklinów, Lubczyzna	Komenda Powiatowa Policji

Gospodarka

W gospodarce obszaru „Między Prosną a Wartą” dominuje rolnictwo. Niestety zdecydowana większość gospodarstw gospodaruje na glebach V i VI klasy bonitacji, co znacznie ogranicza wielkość osiągniętych plonów i w połączeniu ze znacznym rozdrobnieniem gospodarstw, niską specjalizacją i słabą wydajnością uniemożliwia osiągnięcie satysfakcjonujących dochodów. Średnia wielkość użytków rolnych w gospodarstwach wynosi 6,5ha.

Głównymi gałęziami przemysłu są na obszarze „Między Prosną a Wartą” przemysł spożywczy branży mięsnej, przemysł drzewny i meblowy. W branży przetwórstwa mięsnego działa wiele przedsiębiorstw o różnej wielkości i mocach przerobowych – od małych rodzinnych zakładów zatrudniających po kilkanaście osób do dużych zakładów z załogami po kilkaset osób.

Podmioty gospodarki narodowej według sekcji. Stan na 31.12.2006r.

Wyszczególnienie	Ogółem	w tym							
		Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	Przemysł Ogółem	Budownictwo	Handel i naprawy	Hotele i restauracje	Transport, składowanie i łączność	Pośrednictwo finansowe	Obsługa nieruchomości i firm
Obszar LSR	3975	214	550	358	1424	106	260	96	343
Bolesławiec	278	14	28	22	118	10	19	10	14
Czastary	267	27	35	28	93	6	30	4	10
Galewice	304	26	43	46	89	7	22	4	24
Klonowa	134	22	27	7	30	-	9	4	7
Lututów	315	25	45	30	107	5	16	13	15
Łubnice	247	23	41	20	67	4	33	8	14
Sokolniki	324	11	35	24	108	16	29	7	29
Wieruszów	1567	29	240	139	593	41	82	35	178

Źródło: Województwo Łódzkie 2007. Podregiony, powiaty, gminy. Urząd Statystyczny w Łodzi 2007.

Infrastruktura techniczna

Infrastruktura w znacznym stopniu determinuje rozwój obszarów wiejskich. W ostatnich kilku latach samorządy lokalne skoncentrowały swoje wysiłki inwestycyjne właśnie na rozbudowie infrastruktury. Dzięki temu systematycznie poprawia się stan dróg i dostępność komunikacyjna. W podstawowym zakresie uporządkowana została gospodarka odpadami. W większości gmin działają oczyszczalnie ścieków i stale rozbudowywana jest sieć kanalizacji sanitarnej. Mieszkańcy mają również w przeważającym stopniu dostęp do Internetu.

Oprócz dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich obszar LSR posiada dostęp do dróg krajowych nr 8 Kudowa - Warszawa, 14 Walichnowy - Łódź, 45 Łódź – Opole oraz do linii kolejowej Keno – Herby. Gęstość sieci dróg o nawierzchni bitumicznej jest wystarczająca, niektóre jednak są w znacznym stopniu zniszczone i wymagają pilnej modernizacji. Energia elektryczna dostarczana jest przez Koncern Energia.

Infrastruktura komunalna. Wodociągi i kanalizacja w 2006 roku.

Wyszczególnienie	Sieć w km		Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych		Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych		Ścieki odprowadzone w dam ³
	Wodociągowa rozdzielcza	kanalizacyjna	wodociągowe	kanalizacyjne	W dam ³	na 1 mieszkańca w m ²	
	Stan w dniu 31.12.2006 r.						
Bolesławiec	56,4	9,7	1056	306	136,0	33,0	29,0
Czastary	49,8	15,3	955	188	73,1	18,1	13,1
Galewice	133,8	–	1575	–	244,8	39,6	–
Klonowa	68,1	0,2	599	4	89,0	29,1	5,5
Lututów	81,9	5,9	1180	210	207,5	43,7	66,0
Łubnice	46,6	54,3	923	811	139,5	33,3	67,3
Sokolniki	77,3	6,1	1172	138	109,4	22,4	11,7
Wieruszów	96,7	32,7	2315	932	433,0	30,5	354,6

Źródło: Województwo łódzkie 2007. Podregiony, powiaty, gminy. Urząd Statystyczny w Łodzi 2007.

Szlaki turystyczne i baza noclegowa

Na obszarze „Między Prosną a Wartą” oznakowano około 400 km szlaków turystycznych rowerowych, pieszych i konnych. Szlaki te tworzone były odrębnie dla terenów powiatu wieruszowskiego i powiatu sieradzkiego, a w kolejnym etapie połączone szlakiem łącznikowych Lututów – Klonowa. Gęsta sieć szlaków przygotowana została z myślą o udostępnieniu turystom jak największej liczby atrakcji zarówno przyrodniczych, krajobrazowych jak i historycznych. Dlatego też poruszając się szlakami rowerowymi można dotrzeć do wszystkich rezerwatów przyrody, ważniejszych zabytków historycznych i gospodarstw agroturystycznych. Wszystkie gminy objęte LSR mają dostęp do tych szlaków, a szlaki rowerowe posiadają połączenie ze szlakami sąsiednich obszarów, są bowiem włączone w większą sieć szlaków turystycznych o znaczeniu krajowym.

Bazę noclegową stanowią hotele, motele, gospodarstwa agroturystyczne i inne obiekty noclegowe, łącznie około 23 obiekty. Jeden z nich podlega standaryzacji - Hotel Sokolnik – obiekt „trzygwiazdkowy”. Gospodarstwa agroturystyczne prowadzone na obszarze objętym LSR przyjmujących rocznie około 1000 gości. Oprócz typowych gospodarstw agroturystycznych wypoczynek o charakterze agroturystycznym oferują również Dom Wczasów Dziecięcych TPD w Głazie, Pałac Myśliwski w Lubczynie i „Ranczo pod Dębem” w Tyblach. Większość gospodarstw skupionych jest w Stowarzyszeniu Agroturystycznym Ziemi Wieruszowskiej. Stowarzyszenie systematycznie organizuje udział w targach turystycznych „Na Styku Kultur” w Łodzi, „GLOB” w Katowicach, Targach „POLAGRA” w Poznaniu, „Otwarcia Sezonu Turystycznego w Powiecie Wieruszowskim” i innych. Stowarzyszenie oraz samorząd powiatu organizują szkolenia dla osób chcących rozpocząć działalność agroturystyczną oraz szkolenia tematyczne dla osób już prowadzących taką działalność.

Specyfika obszaru „Między Prosną a Wartą”

Obszar „Między Prosną a Wartą” to obszar nizinny, płaski z jednym średniej wielkości ciekim wodnym (rzeka Proсна) i kilkoma mniejszymi. Jest to obszar rolniczy o zbliżonej do średniej w województwie lesistości pozbawiony większych zbiorników wodnych. Jest to obszar, na którym podstawowe znaczenie dla jakości życia i dynamiki rozwoju ma szeroko rozumiana aktywność mieszkańców. Gospodarka oparta jest na rolnictwie i dużej liczbie niewielkich przedsiębiorstw. Dominuje branża meblarska, drzewna i przetwórstwa mięsnego. Jest to obszar który nie wykorzystuje w pełni możliwości rozwoju turystyki i agroturystyki (zwłaszcza w gminach Galewice, Klonowa, Bolesławiec), ale jednocześnie nie posiada tak wielu zasobów, które mogłyby z turystyki uczynić dominującą lub jedną z głównych gałęzi rozwoju. Na etapie tworzenia LSR stwierdzono, że podstawową barierą rozwojową jest mała aktywność mieszkańców. Aktywność jest tu rozumiana szeroko, zarówno w aspekcie aktywności ekonomicznej jak i społecznej, kulturalnej, sportowej, czy edukacyjnej. Uczestnicy warsztatów stwierdzili, że specyfika tego obszaru polega na równomiernym, wielokierunkowym rozwoju zarówno rolnictwa, drobnej przedsiębiorczości, agroturystyki, a także rosnącej roli organizacji społecznych. Uznali jednak, że

charakterystyczna dla tego obszaru jest mała dynamika procesów rozwojowych i wymagają one wsparcia. Ponieważ nie da się wyznaczyć jednego wiodącego kierunku rozwoju w żadnej z gmin obszaru z osobna jak i w całym obszarze Między Prosną a Wartą należy wspierać aktywność mieszkańców zarówno ekonomiczną, zawodową jak i społeczną, nie ingerując nadmiernie i nie próbując narzucić odgórnie kierunków tego rozwoju, nie wyznaczać jednego kierunku np. rozwój turystyki, czy przemysłu meblarskiego. Powodowałoby to odrzucenie LSR przez większość partnerów, a jej ewentualne wdrażanie nie wpływałoby znacząco na rozwój obszaru. Stąd też specyfika tego obszaru była podstawą kreślenia celów LSR.

3. Analiza SWOT

Ocena potencjału obszaru „Między Prosną a Wartą”	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Szeroki wachlarz kierunków kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych obsługujących większość młodzieży obszaru LSR. ➤ Możliwość kształcenia w dobrej, stale unowocześnianej bazie dydaktycznej (sale komputerowe, pracownie chemiczne, fizyczne, biologiczne, mechatroniczna, elektryczna, itd.). ➤ Działające na obszarze organizacje pozarządowe, kluby sportowe, itp. ➤ Zespoły folklorystyczne, kapele ludowe, orkiestry dęte, koła gospodyń wiejskich – pielęgnujące tradycje lokalne. ➤ Cykliczne imprezy kulturalne o zasięgu obejmującym cały obszar LSR. ➤ Gminne ośrodki kultury i biblioteki działające w większości gmin na obszarze objętym LSR. ➤ Bogate dziedzictwo kulturowe (folklor, zabytki, historia). ➤ Gospodarstwa agroturystyczne nagradzane w konkursach ogólnopolskich i	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mała aktywność społeczna i kulturalna mieszkańców. ➤ Brak szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe. ➤ Brak zorganizowanych form oraz aktywności indywidualnej wspólnego spędzania wolnego czasu. ➤ Brak współpracy pracodawców, organizacji pozarządowych, szkół i urzędów pracy w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych pracowników i bezrobotnych. ➤ Słaba współpraca placówek kulturalnych i oświatowych oraz organizacji pozarządowych. ➤ Brak wysoko wyspecjalizowanej kadry, ze znajomością języków obcych, informatyki. ➤ Brak dostępu do teatru i ograniczony dostęp do kin. ➤ Brak przeszkolonych przewodników turystycznych po obszarze LSR.

<p>wojewódzkich – wspierane przez Stowarzyszenie Agroturystyczne Ziemi Wieruszowskiej.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wysoka jakość produktów rolnych produkowanych metodami i z surowców ekologicznych. ➤ Szlaki turystyczne. ➤ Bazy noclegowe. ➤ Obszar położony w centrum kraju z dostępem do ważnych szlaków komunikacyjnych. ➤ Programy edukacji ekologicznej prowadzone przez szkoły i samorządy. ➤ Całość obszaru objęta zlewnią rzeki Warty ➤ Bezpośredni dostęp do rzek: Proсны, Strugi Węglewskiej i Niesobu. ➤ Możliwość lokalizacji zbiorników małej retencji. ➤ Czyste, w niewielkim stopniu skażone środowisko naturalne. ➤ Brak przemysłu uciążliwego dla środowiska. ➤ Walory krajobrazowe Obszaru Chronionego Krajobrazu. ➤ Rezerваты przyrody ➤ Duże, zwarte kompleksy leśne. ➤ Pomniki przyrody. ➤ Drogi krajowe nr 8, 14, 45. ➤ Droga wojewódzka nr 450 ➤ Linia kolejowa Kępno – Wieluń ➤ Dobrze rozwinięta sieć dróg powiatowych i gminnych.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bezrobocie. ➤ Niski poziom wykształcenia – znacznie niższy niż na obszarach miejskich . ➤ Słaba baza noclegowa i gastronomiczna. ➤ Brak placów zabaw dla dzieci. ➤ Brak bazy sportowej (basen, korty tenisowe, inne.), do uprawiania różnorodnych dyscyplin sportowych . ➤ Znikoma ilość i słabe wyposażenie świetlic, brak przyłączy do Internetu. ➤ Znaczne rozdrobnienie gospodarstw. ➤ Słabe zaplecze techniczne gospodarstw małych i średnich. ➤ Słabe wykształcenie rolników. ➤ Ukryte bezrobocie w rolnictwie. ➤ Bariery administracyjne w rozpoczynaniu działalności gospodarczej. ➤ Słabo rozwinięty sektor usług. ➤ Brak instytucji wsparcia biznesu, inkubatorów przedsiębiorczości. ➤ Niska innowacyjność przedsiębiorstw. ➤ Brak ustalonych kanałów przepływu informacji pomiędzy samorządami instytucjami i organizacjami wsparcia biznesu a przedsiębiorstwami. ➤ Zły stan techniczny niektórych dróg. ➤ Zanieczyszczenie wód Proсны, Niesobu i Strugi Węglewskiej zanieczyszczeniami pochodzenia organicznego. ➤ Niska świadomość ekologiczna mieszkańców. ➤ Prowadzenie upraw rolnych i leśnych w sposób niosący zagrożenia dla środowiska
--	---

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wysoki stopień zwodociągowania. ➤ Dobra sieć telefonii komórkowej i stacjonarnej. ➤ Dorze rozwinięty przemysł mięsny i meblarski. 	<p>naturalnego.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dzikie wysypiska śmieci. ➤ Zanieczyszczanie środowiska substancjami pochodzącymi ze spalania odpadów płyt wiórowych w kotłowniach gospodarstw indywidualnych. ➤ Marginalne wykorzystanie alternatywnych źródeł energii – biomasa, kolektory słoneczne, energia z wiatru. ➤ Niewłaściwe gospodarowanie urządzeniami spiętrzającymi wodę na rzece Prośnie, co powoduje giniecie ryb i innych organizmów wodnych. ➤ Małe wykorzystanie walorów turystycznych, rekreacyjnych i sportowych rzeki Prozny.
<p>SZANSE</p>	<p>ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost popularności wypoczynku w gospodarstwach agroturystycznych i form wypoczynku weekendowego na łonie natury. ➤ Możliwości promowania obszaru, jego walorów i aktywizacji mieszkańców w ramach programów typu Leader. ➤ Wsparcie finansowe projektów w zakresie integracji społecznej. ➤ Wsparcie finansowe realizowanych różnego rodzaju projektów z Funduszy Unii Europejskiej i budżetu państwa. ➤ Programy stypendialne wspierające uczniów i studentów z mniej zamożnych rodzin. ➤ Tworzenie nowych kierunków kształcenia będących odpowiedzią na potrzeby rynku pracy. ➤ Dopłaty do gospodarstw rolnych ze środków Unii Europejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ograniczone możliwości samorządów w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania dużych inwestycji. ➤ Mentalność społeczeństwa lokalnego. ➤ Niski poziom zaangażowania społeczności w działania realizowane na obszarze objętym LSR. ➤ Dysproporcje pomiędzy dużymi aglomeracjami miejskimi i obszarami wiejskimi pod względem dostępu do infrastruktury i usług. ➤ Odpływ do miast i poza granicę Polski ludzi młodych, dobrze wykształconych. ➤ Brak koordynacji działań promocyjnych obszaru. ➤ Brak koordynacji w organizacji imprez sportowych i kulturalnych. ➤ Patologie społeczne.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wdrożenie rządowych programów aktywizacji rynku pracy i przeciwdziałania bezrobociu. ➤ Aktywizacja współpracy gospodarczej i społecznej „nowych” i „starych” państw członkowskich Unii Europejskiej. ➤ Planowany przebieg przez obszar objęty LSR projektowanej drogi szybkiego ruchu S-8 Wrocław-Łódź-Warszawa. ➤ Stopniowe bogacenie się społeczeństwa. ➤ Duża ilość realizowanych obecnie przez samorządy projektów rozbudowy infrastruktury i dobre perspektywy dla finansowania takich projektów w latach 2007 – 2013. ➤ Rozwój sektora usług w skali kraju i regionu. ➤ Gospodarka obszaru LSR oparta na gałęziach mających dobre perspektywy w przyszłości. ➤ Rosnące zainteresowanie ekologicznymi produktami rolnymi. ➤ Upowszechnianie odnawialnych źródeł energii.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak zainteresowania dużego kapitału inwestycjami na obszarze objętym LSR. ➤ Anonimowość obszaru. ➤ Ograniczony dostęp do mediów - głównie telewizji i prasy regionalnej. ➤ Mała liczba imprez, które mogą promować obszar. ➤ Niestabilny i skomplikowany system prawny w sferze działalności gospodarczej i administracyjnej.
---	--

4. Misja, cele i przedsięwzięcia

Misja

„Między Prosną a Wartą – obszar ludzi aktywnych, potrafiących wykorzystać lokalne zasoby na rzecz rozwoju”.

Cel ogólny

Budowanie aktywności społecznej i ekonomicznej mieszkańców

Cele szczegółowe

- I. Podnoszenie warunków życia mieszkańców poprzez poprawę stanu infrastruktury publicznej oraz rozwijanie kulturalnej, sportowej i społecznej aktywności mieszkańców oraz promocję oferty turystycznej regionu.

Przedsięwzięcia:

- A. „Czas wolny nie stracony” – realizacja przedsięwzięć kulturalnych, społecznych oraz sportowych.
- B. Rozbudowa bazy sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.
- C. „Czym chata bogata...” - budowa oferty turystycznej i promocja regionu.

- II. Wsparcie i rozwój przedsiębiorczości oraz podnoszenie ekonomicznej aktywności mieszkańców.

Przedsięwzięcia:

- D. „Od mikro do makro” - program rozwoju mikroprzedsiębiorstw obszaru „Między Prosną a Wartą”
- E. Pobudzenie aktywności ekonomicznej mieszkańców.

Opis przedsięwzięć

A. „Czas wolny nie stracony” – realizacja przedsięwzięć kulturalnych, społecznych oraz sportowych.

Przedsięwzięcie zakłada organizację szeregu projektów kulturalnych, społecznych oraz sportowych. Ma na celu wykorzystanie zasobów kulturowych obszaru, dziedzictwa historycznego, folkloru, tradycji. Ma też czerpać z nowych inicjatyw kulturalnych, zwłaszcza młodego pokolenia. W ramach przedsięwzięcia wspierane będą inicjatywy kulturalne o możliwie najszerszym zasięgu, charakterystyczne dla obszaru Między Prosną a Wartą, bądź takie, które mogą stać się dopiero jego wizytówką. Zakłada się także wsparcie inicjatyw realizowanych przez szczególnie ważne dla obszaru zespoły, grupy teatralne, organizacje kultywujące lokalne tradycje i folklor, orkiestry i kapele. Wspierane będą projekty pozwalające mieszkańcom realizować swoje kulturalne aspiracje, dające im możliwość artystycznego wyrażania swoich poglądów i emocji.

Przedsięwzięcie wpłynie również na integrowanie mieszkańców całego obszaru Między Prosną a Wartą i poprzez co wpływające na wzrost aktywności społecznej i poprawę sytuacji życiowej grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Wspierane będą przede wszystkim przedsięwzięcia integrujące mieszkańców wokół rozwiązywania różnego rodzaju problemów, organizacji imprez i spotkań, a także integracji w ramach grup zawodowych. Dzięki większej integracji mieszkańców możliwe będzie przełamywanie wielu barier rozwojowych, na które napotykają mieszkańcy obszaru, wspólne działania wpłyną na poprawę warunków życia na tym obszarze, wzajemną pomoc w ramach wspólnot sąsiedzkich, zawodowych czy innych.

Na obszarze Między Prosną a Wartą znajduje się już obecnie znaczna liczba obiektów sportowych. Tylko część z nich udostępniona jest mieszkańcom w sposób stały i nieodpłatny. Wciąż powstają nowe obiekty takie jak sale gimnastyczne czy boiska sportowe. Przedsięwzięcie przewiduje również wspieranie inicjatyw sportowych mieszkańców. Dotyczyć to będzie wsparcia zarówno dla imprez cyklicznych jak i jednorazowych. Już obecnie na obszarze Między Prosną a Wartą funkcjonują nieformalne ligi piłki siatkowej czy piłki nożnej. Powstały na bazie zaangażowania osób fizycznych i skupiają amatorskie drużyny z całego obszaru. Borykają się niestety z problemami organizacyjnymi.

Ochrona środowiska naturalnego ma istotne znaczenie dla rozwoju obszaru Między Prosną a Wartą. Znajdują się tu liczne i duże kompleksy leśne, ciek i zbiorniki wodne, których utrzymanie w stanie czystości jest warunkiem dobrych warunków życia mieszkańców i budowy oferty turystycznej. Dlatego też przewiduje się realizację projektów edukacji ekologicznej oraz projektów polegających na usuwaniu dzikich wysypisk

śmieci, sprzątanii obszarów i obiektów o szczególnym znaczeniu dla rozwoju obszaru. Przedsięwzięcie ma też wpływ na poprawę estetyki miejscowości.

Ponadto w ramach tego przedsięwzięcia mogą być realizowane projekty szkoleniowe w zakresie sportu, kultury, promocji itc.

B. Rozbudowa bazy sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.

Wciąż obecnym na obszarze Między Prosną a Wartą problemem rozwojowym jest brak infrastruktury sportowej, obiektów przeznaczonych na cele kultury czy rekreacji. W ramach tego przedsięwzięcia realizowane będą projekty infrastrukturalne mające na celu poprawę dostępu do obiektów stale, bezpłatnie udostępnionych mieszkańcom. Wspierane będą zadania dotyczące budowy m.in. boisk sportowych, placów zabaw, modernizacji na cele kultury obiektów zlokalizowanych na wsi, modernizacji domów strażaka itp.

W ramach przedsięwzięcia przewiduje również realizację projektów polegających na tworzeniu bazy niezbędnej do rozwoju turystyki tj. bazy noclegowej, gastronomicznej. Planuje się również wsparcie na rzecz utrzymania w odpowiednim stanie szlaków turystycznych tj. ścieżek pieszych, rowerowych i konnych.

C. „Czym chata bogata...” - budowa oferty turystycznej i promocja regionu.

Przedsięwzięcie to obejmuje działania inne niż inwestycje infrastrukturalne. Dotyczy imprez, rajdów, wycieczek po regionie, obozów itp. organizowanych z myślą o turystach, a także wszelkiego rodzaju przedsięwzięć, które świadczyć mogą o walorach kulturowych tego obszaru, mogą być jego wizytówką i promocją. Wspierane będą również działania zmierzające do budowania produktu turystycznego obszaru oraz promocji jego walorów turystycznych.

D. „Od mikro do makro”- program rozwoju mikroprzedsiębiorstw obszaru „Między Prosną a Wartą”

Rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich obszaru ma szczególne znaczenie dla jego rozwoju. Obecnie w wielu miejscowościach nie ma żadnych działających przedsiębiorstw lub ich liczba jest niewielka. Mała liczba pozarolniczych miejsc pracy na wsi utrudnia znacznie restrukturyzację sektora rolnego i podnoszenie warunków życia na wsi. Gospodarka obszaru Między Prosną a Wartą oparta jest w głównej mierze na mikroprzedsiębiorstwach. Dlatego też wsparcie tego typu podmiotów w zakresie inwestycji w środki trwałe, wartości niematerialne i prawne ma na celu umacnianie ich pozycji na rynku i poprawę

konkurencyjności. Inwestycje przyczynić się mają do podniesienia poziomu stosowanych technologii i jakości oferowanych produktów. W ramach przedsięwzięcia możliwe jest też wspieranie organizacji przedsiębiorców, instytucji, organizacji i firm działających na rzecz przedsiębiorstw i rozwoju przedsiębiorczości.

E. Pobudzenie aktywności ekonomicznej mieszkańców.

Doświadczenia LGD wyniesione z realizacji projektu w ramach LEADER+ potwierdzają ogromne społeczne zainteresowanie możliwością podnoszenia kwalifikacji. Szczególnie wielu chętnych zgłaszało się na kursy organizowane na obszarze Między Prosną a Wartą, bez konieczności dalekiego i uciążliwego dojazdu. Mieszkańcy chętnie brali udział w kursach kończących się powszechnie akceptowanymi certyfikatami i uprawnieniami.

Dlatego też, zgodnie z sugestiami uczestników warsztatów tworzenia LSR przedsięwzięcia zakładające organizację szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym przewidziano do realizacji w ramach Programu LEADER.

W ramach tego przedsięwzięcia przewidywana jest również możliwość realizacji programu WICEK, który powstał w trakcie realizacji „Warsztatów Lokalnego Ożywienia Gospodarczego” organizowanych w ramach tworzenia ZSROW na potrzeby Programu LEADER+. W ramach Programu LEADER+ przygotowana została koncepcja realizacji Programu WICEK. Obecnie Przewiduje się wdrażanie tego programu poprzez projekty skierowane na aktywizację zawodową mieszkańców, ułatwianie dostępu do informacji i edukacji, poprzez oddolne inicjatywy edukacyjne. W ramach programu realizowane będą projekty skierowane na podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców, propagowanie kształcenia ustawicznego i kształcenia na odległość, a także projekty mające na celu dostęp mieszkańców do Internetu i innych nośników informacji.

Wskaźniki – Matryca logiczna

Lp.	LOGIKA INTERWENCJI:	Wskaźniki	Źródła informacji	Założenia/ryzyka
	<ul style="list-style-type: none"> • cele ogólne • cele szczegółowe • produkty <p>Cel ogólny:</p> <p>Budowanie aktywności społecznej i ekonomicznej mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oddziaływania • rezultatu • produktu <ul style="list-style-type: none"> • Do 2015r. wzrost liczby osób deklarujących zadowolenie z warunków życia – o 4% w stosunku do roku 2011 • Do 2015r. wzrost liczby osób deklarujących swój udział w różnych formach aktywności społecznej i ekonomicznej mieszkańców obszaru „Między Prosną a Wartą” – o 4% w stosunku do roku 2011 	<ul style="list-style-type: none"> • Ankietyzacja obszaru „Między Prosną a Wartą” (2011 r., 2015r.) 	<p>Wskaźniki te mogą nie zostać osiągnięte ze względów niezależnych od LGD, np. zmiana sytuacji na rynku pracy, zmiana zasad funkcjonowania opieki społecznej, zdrowotnej i systemu edukacji, co z pewnością w opinii respondentów będzie mieć wpływ na warunki życia. Wpływ na realizację wskaźników oddziaływania będzie mieć również fakt czy w 2015 roku będą już dostępne środki z nowego okresu programowania, w przypadku ich braku może się okazać iż mniejsza liczba mieszkańców zadeklaruje swój udział w różnych formach aktywności społecznej i ekonomicznej ze względu na niesprzyjające takiej aktywności warunki.</p>

	<p>Cel szczegółowy I.1:</p> <p>Podniesienie warunków życia mieszkańców poprzez poprawę stanu infrastruktury publicznej oraz rozwijanie kulturalnej, sportowej i społecznej aktywności mieszkańców oraz promocja oferty turystycznej regionu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba uczestników przeprowadzonych przedsięwzięć kulturalnych, społecznych, szkoleniowych oraz sportowych – 10 000 do końca roku 2015 • Wzrost liczby osób korzystających z wybudowanych, wyremontowanych, zmodernizowanych lub wyposażonych obiektów infrastruktury publicznej lub z zagospodarowanych przestrzeni publicznych - o 10% do końca roku 2015 • Nakład opracowanych publikacji wydanych w formie tradycyjnej lub elektronicznej – 20 000 szt. do końca roku 2015 • Liczba uczestników wydarzeń, podczas których promowany był obszar działania LGD oraz LSR – 30 000 do końca roku 2015 	<ul style="list-style-type: none"> • Ankieta monitorująca postęp w realizacji LSR lub dane własne LGD w odniesieniu do zadań realizowanych przez LGD • Ankieta monitorująca postęp w realizacji LSR lub dane własne LGD w odniesieniu do zadań realizowanych przez LGD • Ankieta monitorująca postęp w realizacji LSR lub dane własne LGD w odniesieniu do zadań realizowanych przez LGD • Ankieta monitorująca postęp w realizacji LSR lub dane własne LGD w odniesieniu do zadań realizowanych przez LGD 	<p>Przedsięwzięcia: A, B i C.</p> <p>Wskaźniki te mogą nie zostać osiągnięte ze względu na niezależnych od LGD, np. zmiana sytuacji na rynku pracy, zmiana zasad funkcjonowania opieki społecznej, zdrowotnej i systemu edukacji, zmiany struktury demograficznej. Wpływ na realizację wskaźników rezultatu będzie mieć również fakt czy w 2015 roku będą już dostępne środki z nowego okresu programowania.</p>
	<p>Cel szczegółowy I.2:</p> <p>Wsparcie i rozwój przedsiębiorczości oraz podnoszenie ekonomicznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba utworzonych miejsc pracy – 6 do końca roku 2015 • Liczba uczestników szkoleń, warsztatów, seminariów i innych przedsięwzięć w zakresie zdobywania nowych kwalifikacji oraz propagowania 	<ul style="list-style-type: none"> • Ankieta monitorująca postęp w realizacji LSR • Ankieta monitorująca postęp w realizacji LSR lub dane własne LGD w odniesieniu do zadań 	<p>Przedsięwzięcia: D i E.</p> <p>Wskaźniki te mogą nie zostać osiągnięte ze względu na niezależnych od LGD, np.</p>

	aktywności mieszkańców	aktywności zawodowej i ekonomicznej – 150 do końca roku 2015	realizowanych przez LGD	zmiana sytuacji na rynku pracy, zmiana zasad funkcjonowania opieki społecznej, zdrowotnej i systemu edukacji, zmiany struktury demograficznej. Wpływ na realizację wskaźników rezultatu będzie mieć również fakt czy w 2015 roku będą już dostępne środki z nowego okresu programowania.
PRZEDSIĘWZIĘCIE				
A	„Czas wolny nie stracony” – realizacja przedsięwzięć kulturalnych, społecznych oraz sportowych	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przeprowadzonych przedsięwzięć kulturalnych, społecznych, sportowych oraz szkoleniowych w zakresie sportu, kultury, promocji itc.– 17 do końca roku 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Ankieta monitorująca postęp w realizacji LSR lub dane własne LGD w odniesieniu do zadań realizowanych przez LGD 	Wskaźniki te mogą nie zostać osiągnięte ze względu na niezależność od LGD, np. zmiana sytuacji na rynku pracy, zmiana zasad funkcjonowania opieki społecznej, zdrowotnej i systemu edukacji. Wpływ na realizację wskaźników produktów będzie mieć również fakt czy w 2015 roku będą już dostępne środki z nowego okresu programowania.
B	Rozbudowa bazy sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wybudowanych, wyremontowanych, zmodernizowanych lub wyposażonych obiektów infrastruktury publicznej – 25 do końca roku 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Ankieta monitorująca postęp w realizacji LSR lub dane własne LGD w odniesieniu do zadań realizowanych przez LGD 	Wskaźniki te mogą nie zostać osiągnięte ze względu na niezależność od LGD, np. zmiana sytuacji na rynku pracy, zmiana zasad funkcjonowania

				opieki społecznej, zdrowotnej i systemu edukacji. Wpływ na realizację wskaźników produktów będzie mieć również fakt czy w 2015 roku będą już dostępne środki z nowego okresu programowania.
C	„Czym chata bogata...” - budowa oferty turystycznej i promocja regionu.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba opracowanych publikacji w formie tradycyjnej lub elektronicznej – 3 do końca roku 2015 Liczba wydarzeń podczas których promowany był obszar działalności LGD oraz LSR – 10 do końca roku 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Ankieta monitorująca postęp w realizacji LSR lub dane własne LGD w odniesieniu do zadań realizowanych przez LGD Ankieta monitorująca postęp w realizacji LSR lub dane własne LGD w odniesieniu do zadań realizowanych przez LGD 	Wskaźniki te mogą nie zostać osiągnięte ze względów niezależnych od LGD, np. zmiana sytuacji na rynku pracy, zmiana zasad funkcjonowania opieki społecznej, zdrowotnej i systemu edukacji. Wpływ na realizację wskaźników produktów będzie mieć również fakt czy w 2015 roku będą już dostępne środki z nowego okresu programowania.
D	„Od mikro do makro”- rozwój mikroprzedsiębiorstw obszaru „Między Prosną a Wartą”	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zrealizowanych zadań inwestycyjnych – 8 do końca roku 2015 	<ul style="list-style-type: none"> Ankieta monitorująca postęp w realizacji LSR 	Wskaźniki te mogą nie zostać osiągnięte ze względów niezależnych od LGD, np. zmiana sytuacji na rynku pracy, zmiana zasad funkcjonowania opieki społecznej, zdrowotnej i systemu edukacji. Wpływ na realizację wskaźników produktów będzie mieć również fakt czy w 2015 roku będą już dostępne środki z nowego okresu

				programowania.
E	Pobudzenie aktywności ekonomicznej mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, seminariów, wyjazdów i innych przedsięwzięć w zakresie zdobywania nowych kwalifikacji oraz propagowania aktywności zawodowej i ekonomicznej -10 do końca roku 2015.	<ul style="list-style-type: none"> Ankieta monitorująca postęp w realizacji LSR lub dane własne LGD w odniesieniu do zadań realizowanych przez LGD	Wskaźniki te mogą nie zostać osiągnięte ze względów niezależnych od LGD, np. zmiana sytuacji na rynku pracy, zmiana zasad funkcjonowania opieki społecznej, zdrowotnej i systemu edukacji. Wpływ na realizację wskaźników produktów będzie mieć również fakt czy w 2015 roku będą już dostępne środki z nowego okresu programowania.

4. Spójność specyfiki obszaru z celami LSR

Obszar „Między Prosną a Wartą” jest obszarem jednorodnym pod względem posiadanych zasobów rozwojowych i pod względem preferowanych kierunków i celów rozwoju.

Przeprowadzona analiza SWOT wykazała, że obszar ten nie dysponuje zasobami, które mogły by stanowić podstawę do rozwijania turystyki jako głównego kierunku rozwoju tego obszaru. Stwierdzono, że podstawowym czynnikiem rozwoju są zasoby materialne, organizacyjne i ludzkie mogące wpływać na aktywizowanie mieszkańców. W budowaniu aktywności mieszkańców zarówno tej społecznej jak i ekonomicznej, gospodarczej, kulturalnej i sportowej upatruje się głównego źródła rozwoju.

Obszar „Między Prosną a Wartą” charakteryzuje się większą od przeciętnej w województwie aktywnością gospodarczą i ekonomiczną mieszkańców. Wskaźniki zatrudnienia, aktywności ekonomicznej mieszkańców oraz dynamika powstawania nowych podmiotów gospodarczych należy do najwyższych na wiejskich obszarach Województwa Łódzkiego.

Także liczba organizacji pozarządowych jest wysoka, a ich potencjał stanowi zasób mogący w sposób znaczący wpływać na rozwój obszaru. Działające tu organizacje skupiają ludzi aktywnych, działających na polu kultury, sportu, pomocy społecznej, czy promocji przedsiębiorczości.

Mając powyższe na uwadze określono misję i cele LSR zmierzające do budowania aktywności mieszkańców. Zaproponowane cele zmierzają do wspierania różnego rodzaju aktywności. Wszystkie zaproponowane cele zmierzają do budowania obszaru „ludzi aktywnych, potrafiących wykorzystać lokalne zasoby na rzecz rozwoju”. Tak określone cele opierają się na specyfice lokalnych zasobów. Lokalna Grupa Działania wspierana będzie w realizacji LSR przez partnerów społecznych, którzy działają w sferach objętych poszczególnymi celami. Dzięki temu LSR i jej cele są ściśle związane nie tylko ze specyfiką zasobów obszaru, ale także zbieżne są z celami działania tych partnerów. Sytuacja taka wpłynie na zwiększenie szans pozytywnej realizacji LSR.

5. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR

Podejście zintegrowane dotyczy:

- Wykorzystania różnego rodzaju lokalnych zasobów i specyfiki obszaru do realizacji spójnego celu. W niniejszej Strategii zakłada się wykorzystywanie zasobów nie tylko LGD ale głównie lokalnych partnerów w celu realizacji obranego celu. Zakłada się, że do realizacji poszczególnych celów angażowane będą organizacje i osoby posiadające wiedzę, doświadczenie i zasoby niezbędne do realizacji celu. Wykorzystana zostanie również istniejąca infrastruktura w celu rozwijania aktywności mieszkańców.

- Zintegrowania wszystkich celów, których realizacja prowadzi do budowy obszaru „ludzi aktywnych, potrafiących wykorzystać lokalne zasoby na rzecz rozwoju”. Strategia zakłada cele zbieżne, często wzajemnie się wspierające i spójne z założoną misją. Cele, przedsięwzięcia i operacje planowane do realizacji w ramach LSR, bez względu na to jakiego sektora czy branży dotyczą oraz czy są to działania w sferze materialnej czy tzw. Miękkie, będą tworzyć logiczne związki i wzajemnie na siebie oddziaływać, dając efekt synergii.
- Niezwykle istotne jest zintegrowanie LSR z dokumentami planistycznymi szczebla regionalnego i lokalnego. LSR zgodna jest z tymi dokumentami. Cele LSR zbieżne są z wieloma celami dokumentów o szerszym zasięgu lub dotyczących wybranej sfery. Realizacja LSR wpłynie na osiągnięcie celów Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego i Planów Rozwoju lokalnych samorządów. Założenia LSR wpłyną np. na budowanie pozytywnego odbioru inwestycji realizowanych przez gminy. Działania w ramach LSR pomogą w realizacji projektów wdrażanych przez inne podmioty, w ramach innych programów na tym obszarze.

6. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR

Innowacyjność rozwiązań zawartych w niniejszej Strategii rozpatrywać należy w kilku wymiarach. Oddolne partnerskie podejście do rozwoju obszaru realizowane przez LGD, polegające na opracowaniu przez społeczność wiejską LSR oraz realizacja wynikających z niej projektów są w obrębie działania LGD innowacyjne w odniesieniu do wymiaru lokalnego. Przekazanie społeczności lokalnej kompetencji w zakresie możliwości decydowania o tym, co dla rozwoju danego obszaru jest najważniejsze, jest nowym sposobem angażowania mieszkańców w proces rozwoju. W trakcie tworzenia LSR wykorzystano po raz pierwszy na tym obszarze portal internetowy do wymiany poglądów i propozycji. Osoby zainteresowane za pośrednictwem Internetu uczestniczyły w dyskusji nt. kierunków rozwoju, lokalnych zasobów, mocnych i słabych stron, problemów i sposobów ich rozwiązywania. Portal wykorzystywany był również do badań ankietowych mieszkańców.

Innowacyjne podejście w ramach LSR, przede wszystkim wyraża się we wdrożeniu jej przez trzy sektory. Zaproponowane w strategii przedsięwzięcia do realizacji wiążą się z równoczesnym i szerokim wykorzystaniem wszystkich zasobów, tj. przyrodniczych, kulturowych, historycznych, finansowych i ludzkich. Istotnym jest, że dotychczas partnerzy lokalni swoje cele realizowali w rozproszeniu i z różnym skutkiem. Ich integracja wokół wspólnego celu jest dodatkową korzyścią, która wpłynie na powodzenie wdrożenia LSR oraz wzrost zainteresowania działalnością LGD i pozyskaniem nowych, aktywnych członków.

Innowacyjny jest również sposób rozwiązania niektórych problemów istniejących na obszarze „Między Prosną a Wartą” zwłaszcza tych dotyczących potencjału organizacji społecznych. Planowane w LSR działania na rzecz profesjonalizacji organizacji pozarządowych są działaniem na tym obszarze innowacyjnym. Twórcy LSR w trakcie konsultacji z przedstawicielami organizacji społecznych ustalili, że najlepszym sposobem propagowania różnych form aktywności mieszkańców jest wsparcie szkoleniowe i organizacyjne działających już i powstających organizacji społecznych. Wsparcie to ma na celu budowę organizacji zdolnych do samodzielnego realizowania projektów, spełniania wszelkich

obowiązujących wymogów formalnych. Szkoleniami objęte będą osoby odpowiedzialne za zarządzanie organizacjami, księgowość, i przygotowywanie projektów (w tym wniosków aplikacyjnych), wdrażanie i rozliczanie projektów.

7. Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR i wyboru operacji przez LGD

W celu stworzenia sprawnego i czytelnego dla potencjalnych beneficjentów systemu przyznawania wsparcia z budżetu LGD opracowano następujący proces przyjmowania i obsługi wniosków:

Ogłaszanie naboru

1. W ramach operacji:
    - a) które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach działania:
      - „Odnowa i rozwój wsi”; lub
      - „Różnicowanie w kierunkach działalności nierolniczej”; lub
      - „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”,
    - b) które nie odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ramach osi 3, ale przyczyniają się do osiągnięcia celów tej osi (tzw. małych projektów).
  - A) LGD składa do Samorządu Województwa Łódzkiego w terminie 44 dni przed planowanym dniem rozpoczęcia biegu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy na operacje wyszczególnione w pp. a i b, wniosek o podanie do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania za pośrednictwem „Między Prosną a Wartą” – Lokalna Grupa Działania wniosków o przyznanie pomocy w ramach tych operacji. We wniosku, o którym mowa LGD określa planowany termin składania wniosków o przyznanie pomocy. Informacja, o której mowa zawiera w szczególności elementy wskazane w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, zwanym dalej rozporządzeniem.
  - B) W terminie 24 dni przed planowanym dniem rozpoczęcia biegu składania wniosków o przyznanie pomocy na operacje wyszczególnione w pp. a i b, LGD składa do samorządu Województw Łódzkiego dokumenty, które są niezbędne do podania do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy w przypadku, gdy nie zostały one złożone wraz z wnioskiem, o którym mowa w pkt. A procedur.
2. Podanie do publicznej wiadomości na stronie internetowej oraz w siedzibie na tablicy ogłoszeń informacji o możliwości składania, za pośrednictwem „Między Prosną a Wartą” – Lokalna Grupa Działania wniosków o przyznanie pomocy w

ramach operacji realizowanych w ramach działania „wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”.

Przyjmowanie i obsługa wniosków

3. Bieg terminu składania wniosków rozpoczyna się po upływie 14 dni od dni ukazania się informacji o naborze. W biurze LGD świadczona będzie pomoc w opracowywaniu wniosków oraz będą przyjmowane wnioski o dofinansowanie projektów. Wszystkie wpływające do Biura wnioski podlegać będą ewidencjonowaniu. Każdy wniosek otrzyma indywidualne oznaczenie sprawy, które będzie wpisywane na wniosku o przyznanie pomocy w polu „Potwierdzenie przyjęcia wniosku”. Złożenie wniosku o przyznanie pomocy potwierdza się na jego kopii. Potwierdzenie zawiera datę złożenia wniosku oraz jest opatrzone pieczęcią LGD i podpisane przez osobę przyjmującą wniosek.
4. Opracowanie zestawienia złożonych wniosków w zbiorczą listę wniosków o przyznanie pomocy dla poszczególnych operacji.
5. Poinformowanie członków Rady (organu decyzyjnego) pisemnie lub w inny skuteczny sposób o terminie, miejscu i porządku posiedzenia, najpóźniej 14 dni przed terminem posiedzenia (zgodnie z Regulaminem Rady). W okresie 14 dni przed posiedzeniem członkowie będą mieć możliwość zapoznania się ze wszystkimi materiałami i dokumentami związanymi z wnioskami o dofinansowanie operacji, które będą rozpatrywane podczas posiedzenia.

Ocena wniosków

6. Posiedzenie Rady - ocena wniosków o dofinansowanie projektów pod kątem zgodności z LSR oraz spełnienia kryteriów wyboru. (Ocena dokonywana jest na Karcie oceny zgodności operacji z LSR oraz na Karcie oceny operacji wg lokalnych kryteriów, stanowiących odpowiednio załącznik 8 i 9 do LSR zgodnie z Regulaminem Rady stanowiącym załącznik nr 2). Procedura wyłączenia członka Rady z udziału w dokonywaniu wyboru operacji określa Regulamin Rady (załącznik nr 2 do LSR). Podjęcie uchwały w sprawie wyboru operacji do dofinansowania przy czy do dofinansowania mogą zostać wyłonione tylko te operacje, które spełnią wymaganie minimalne, którym jest uzyskanie minimum 14 punktów w ramach oceny spełnienia lokalnych kryteriów. Do dofinansowania rada może wybrać operację powyżej limitu określonego informacji o możliwości składania za pośrednictwem „Między Prosną a Wartą” – Lokalna Grupa Działania wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania „Wdrażanie lokalnej strategii rozwoju”.
7. Biuro LGD informuje członków Rady pisemnie lub w inny skuteczny sposób o terminie, miejscu i porządku posiedzenia, (na którym będą rozpatrywane odwołania) zgodnie z Regulaminem Rady.
8. Sporządzenie listy ocenionych operacji/małych projektów ustalając ich kolejność według liczby uzyskanych punktów niezwłocznie po dokonaniu ich oceny pod względem zgodności z LSR oraz spełnienia kryteriów wyboru, lecz nie później niż

w terminie 21 od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy. We wspomnianym wyżej terminie przekazanie listy wnioskodawcom wraz z informacją wymaganą zapisami rozporządzenia. Gdy wnioski otrzymają taką samą liczbę punktów, wniosek, który uzyskał większą ilość punktów za innowacyjność, jako pierwszy zostanie umieszczony na listach.

9. Jednocześnie nastąpi opublikowanie listy ocenionych małych projektów na tablicy ogłoszeń „Między Prosną a Wartą” – Lokalna Grupa Działania.

Procedura Odwoławcza

10. Od rozstrzygnięcia Rady wnioskodawcy przysługuje możliwość wniesienia odwołania, które polega na złożeniu „wniosku o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji” stanowiącego załącznik nr 10 do LSR. Wniosek będzie uznany za poprawnie wypełniony, tylko w sytuacji wypełnienia wszystkich białych pól, w tym w szczególności uzasadnienia dla wszczęcia procedury odwoławczej.
11. Maksymalny czas na przeprowadzenie procedury odwoławczej to 14 dni od dnia dokonania wyboru przez Radę. Zgodnie z kodeksem postępowania administracyjnego termin ten jest liczony od dnia następującego po dniu, w którym dokonano wyboru.
12. Odwołanie wnosi się osobiście w biurze LGD w terminie do 7 dni od dnia, w którym lista ocenionych operacji zostanie opublikowana na tablicy ogłoszeń.
13. W przypadku, gdy nie wpłyną żadne odwołania biuro LGD informuje członków rady telefonicznie o odwołaniu planowanego posiedzenia.
14. W przypadku, gdy odwołanie/nia wpłynię/ą odbędzie się posiedzenie Rady. Ponowne rozpatrzenie wniosków o przyznanie pomocy, co, do których został/y złożony/e odwołanie/a. Jeżeli odwołanie/a zostanie/ą rozpatrzone na korzyść wnioskodawcy a liczba uzyskanych przez wnioskodawcę punktów kwalifikuje wniosek do wpisania na listę operacji wybranych, następuje aktualizacja listy operacji wybranych i niewybranych. Podjęcie Uchwał.

Informowanie o wynikach oceny

15. W terminie 45 dni od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy na operacje:
  - 1) LGD sporządza listy:
    - a) operacji, które zostały wybrane, ustalając ich kolejność według liczby uzyskanych punktów w ramach oceny spełniania lokalnych kryteriów wyboru. Operacje znajdujące się na tej liście muszą spełniać minimalne wymagania, określone w informacji, o możliwości składania za pośrednictwem LGD wniosków o przyznanie pomocy;
    - b) operacji, które nie zostały wybrane.

Listy, o których mowa spełniają założenia rozporządzenia oraz uwzględniają wyniki oceny dokonanej na skutek złożonych odwołań.

- 2) LGD informuje na piśmie wnioskodawcę o:
  - a) wybraniu albo niewybraniu operacji, wskazując przyczyny niewybrania, zgodnie z zapisem rozporządzenia. Z tym, że informując wnioskodawcę o wybraniu operacji do dofinansowania, wskazuje się również, czy projekt ten mieści się w ramach limitu określonego w informacji o możliwości składania za pośrednictwem „Między Prosną a Wartą” – Lokalna Grupa Działania wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.13;
  - b) liczbie uzyskanych punktów w ramach oceny operacji pod względem spełnienia kryteriów wyboru operacji lub miejscu na liście rankingowej operacji, które zostały wybrane;
  - c) możliwości złożenia wniosku o przyznanie pomocy bezpośrednio do podmiotu wdrażającego – w przypadku wnioskodawców, których operacja nie została wybrana, ale odpowiada warunkom przyznania pomocy w ramach Osi 3 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, czyli operacji, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt. 1 lit. a ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wsparciu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.
- 3) LGD przekazuje właściwemu podmiotowi wdrażającemu:
  - a) listy operacji, które zostały wybrane, i operacji, które nie zostały wybrane, oraz uchwały właściwego organu LGD wraz ze wszystkimi złożonymi wnioskami o przyznanie pomocy;
  - b) w przypadku, gdy nabór dotyczy operacji: „Odnowa i rozwój wsi”, „Różnicowanie w kierunkach działalności nierolniczej” lub „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” wszystkie listy przekazywane są dodatkowo do wiadomości Samorządu Województwa Łódzkiego.

16. LGD publikuje listę, o której mowa w ust. 1 a) na swojej stronie internetowej nie później niż w dniu jej przekazania do właściwego organu wdrażającego.

Opisana powyżej procedura odbywa się będzie zgodnie z Regulaminem Biura, Zarządu i Rady LGD „Między Prosną a Wartą”. W zakresie nieuregulowanym w niniejszych procedurach stosuje się przepisy rozporządzenia dnia 8 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnej strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 z późniejszymi zmianami oraz ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wsparciu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wersja tabelaryczna procedury przyjmowania i obsługi wniosków stanowi załącznik nr 6 do niniejszej LSR.

Ocena zgodności operacji z LSR

Zgodnie z zapisem PROW wnioski o dofinansowanie projektów, kwalifikujące się do udzielenia pomocy w ramach osi 4 LEADER, a więc we wszystkich możliwych w ramach tej osi działaniach, mogą dotyczyć tylko i wyłącznie projektów zgodnych z LSR, przyjętą przez LGD Między Prosną a Wartą. Zgodność danego projektu z LSR jest więc podstawowym kryterium warunkującym dalszą ocenę wniosku o dofinansowanie projektu.

Zgodność danego projektu z LSR będzie polegała na zbadaniu przez członków Rady LGD czy proponowany projekt nawiązuje (jest zgodny czy też ma szansę przyczynić się do realizacji) do celu głównego LSR, do przynajmniej jednego z celów operacyjnych LSR oraz przynajmniej jednego przedsięwzięcia zapisanego w LSR.

Projekt będzie mógł zostać uznany za zgodny z LSR tylko w przypadku pozytywnej oceny pod względem 3 powyższe kryteriów. Przy ustalaniu stanowiska całej Rady LGD odnośnie zgodności konkretnego projektu przyjmowana będzie zasada, iż projekt zyskuje status zgodnego z LSR, jeżeli co najmniej 50 % + 1 członków Rady (tzw. większość bezwzględna) zaznaczy jego zgodność z LSR na indywidualnych kartach oceny. Przykład indywidualnej karty oceny przedstawia załącznik do LSR.

Lokalne kryteria wyboru operacji/projektu

Podczas procesu tworzenia i aktualizacji celów LSR „Między Prosną a Wartą”, pojawiły się liczne propozycje lokalnych kryteriów wyboru operacji/projektu. Spośród proponowanych kryteriów wybrane zostały następujące lokalne kryteria wyboru operacji/projektu:

1. Wpływ projektu na budowę aktywności mieszkańców obszaru „Między Prosną a Wartą”.
2. Skala oddziaływania projektu – liczba beneficjentów, obszar objęty operacją, wielkość wskaźników produktu i rezultatu.

Powyższe kryteria będą miały zastosowanie do wszystkich projektów prowadzonych w ramach każdego przedsięwzięcia LSR.

8. Budżet LSR na lata 2009-2015

Działania Osi 4 przeprowadzone przez LGD											Razem
ROK	Kategoria kosztu	413 – Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju					421 – Wdrażanie projektów współpracy	431 – Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja			
		Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikropodsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Razem 4.13		Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Razem 4.31	
2009	całkowite	0	0	0	0	0	0	174 972,00	90 000,00	264 972,00	264 972,00
	kwalfikowalne	0	0	0	0	0	0	174 972,00	90 000,00	264 972,00	264 972,00
	do refundacji	0	0	0	0	0	0	174 972,00	90 000,00	264 972,00	264 972,00
2010	całkowite	0	0	3 131 250	416 626,07	3 547 876,07	0	126 644,00	50 000,00	176 644,00	3 724 520,07
	kwalfikowalne	0	0	3 131 250	416 626,07	3 547 876,07	0	126 644,00	50 000,00	176 644,00	3 724 520,07
	do refundacji	0	0	1 565 626	291 239,78	1 856 865,78	0	126 644,00	50 000,00	176 644,00	2 033 509,78
2011	całkowite	354 466,00	499 622,00	0	380 233,18	1 234 321,18	68 526	126 644,00	50 000,00	176 644,00	1 479 491,18
	kwalfikowalne	354 466,00	499 622,00	0	380 233,18	1 234 321,18	68 526	126 644,00	50 000,00	176 644,00	1 479 491,18
	do refundacji	177 233,00	249 811,00	0	266 163,22	693 207,22	68 526	126 644,00	50 000,00	176 644,00	938 377,22

2012	całkowite	354 466,00	158 138,00	1 345 832	507 308,57	2 365 744,57	34 263	126 644,00	50 000,00	176 644,00	2 576 651,57
	kwalikowalne	354 466,00	158 138,00	1 345 832	507 308,57	2 365 744,57	34 263	126 644,00	50 000,00	176 644,00	2576 651,57
	do refundacji	177 233,00	79 069,00	1 009 374	355 116,00	1 620 792,00	34 263	126 644,00	50 000,00	176 644,00	1 831 699,00
2013	całkowite	354 466,00	0	0	531 048,57	885 514,57	34 263	126 644,00	50 000,00	176 644,00	1 096 421,57
	kwalikowalne	354 466,00	0	0	531 048,57	885 514,57	34 263	126 644,00	50 000,00	176 644,00	1 096 421,57
	do refundacji	177 233,00	0	0	371 734,00	548 967,00	34 263	126 644,00	50 000,00	176 644,00	759 874,00
2014	całkowite	0	413 952,00	0	531 050,00	945 002,00	0	126 644,00	50 000,00	176 644,00	1 121 646,00
	kwalikowalne	0	413 952,00	0	531 050,00	945 002,00	0	126 644,00	50 000,00	176 644,00	1 121 646,00
	do refundacji	0	206 976,00	0	371 735,00	578 711,00	0	126 644,00	50 000,00	176 644,00	755 355,00
2015	całkowite	0	0	0	0	0	0	126 644,00	50 000,00	176 644,00	176 644,00
	kwalikowalne	0	0	0	0	0	0	126 644,00	50 000,00	176 644,00	176 644,00
	do refundacji	0	0	0	0	0	0	126 644,00	50 000,00	176 644,00	176 644,00
2009	całkowite	1 063 398,00	1 071 712,00	4 477 082	2 366 266,39	8 978 458,39	137 052,00	934 836,00	390 000,00	1 324 836,00	10 440 346,39
	-	1 063 398,00	1 071 712,00	4 477 082	2 366 266,39	8 978 458,39	137 052,00	934 836,00	390 000,00	1 324 836,00	10 440 346,39
2015	do refundacji	531 699,00	535 856,00	2 575 000,00	1 655 988,00	5 298 543,00	137 052,00	934 836,00	390 000,00	1 324 836,00	6 760 431,00

9. Proces przygotowywania i konsultowania LSR

W procesie przygotowywania LSR brali udział społeczność lokalna, w tym przedsiębiorcy, rolnicy, studenci, emeryci/renciści oraz przedstawiciele organizacji działających na terenie LGD i władz lokalnych tj. gminy: Wieruszów, Galewice, Sokolniki, Łubnice, Lututów, Czastary, Bolesławiec, Klonowa oraz Powiatu Wieruszowskiego.

W każdej z w/w gmin odbyły się konsultacje społeczne. Informacja o spotkaniach warsztatowych umieszczona była na stronie LGD oraz stronach gmin członkowskich. Gminy wysyłały również zaproszenia do podmiotów, przedstawicieli środowisk mających szczególny wpływ na sytuację obszaru „Między Prosną a Wartą”. Warsztaty odbyły się w poszczególnych gminach w terminie:

- 12.08.2008r., Gminie Czastary,
- 04.09.2008r., Gminie Łubnice,
- 10.09.2008r., Gminie Galewice,
- 11.09.2008r., Gminie Bolesławiec,
- 17.09.2008r., Gminie Wieruszów,
- 18.09.2008r., Gminie Lututów,
- 19.09.2008r., Gminie Sokolniki,
- 23.09.2008r., Gminie Klonowa.

W dalszej kolejności przeprowadzono dwa spotkania warsztatowe, na których opracowywano spójną koncepcję LSR, na podstawie propozycji zgłoszonych w gminach, warsztaty te odbywały się w Wieruszowie.

Ogółem w warsztatach wzięły udział 365 osób. Na każdym spotkaniu wśród uczestników było przeprowadzane badanie ankietowe, w którym łącznie wzięły udział 192 osoby. Poniżej przedstawiamy dane dotyczące liczby uczestników warsztatów i badania ankietowego w czasie poszczególnych spotkań:

- w gminie Czastary w spotkaniu uczestniczyło 28 osób, z czego 17 wzięło udział w badaniu ankietowym;
- w gminie Łubnice w spotkaniu uczestniczyły 33 osoby, z czego 27 wzięło udział w badaniu ankietowym;
- w gminie Galewice w spotkaniu uczestniczyło 37 osób, z czego 33 wzięło udział w badaniu ankietowym;
- w gminie Bolesławiec w spotkaniu uczestniczyło 35 osób, z czego 22 wzięło udział w badaniu ankietowym;
- w gminie Wieruszów w spotkaniu uczestniczyły 34 osoby, z czego 26 wzięło udział w badaniu ankietowym;
- w gminie Lututów w spotkaniu uczestniczyło 41 osób, z czego 31 wzięło udział w badaniu ankietowym;

- w gminie Sokolniki w spotkaniu uczestniczyły 22 osoby, z czego 14 wzięło udział w badaniu ankietowym;
- w gminie Klonowa w spotkaniu uczestniczyły 24 osoby, z czego 22 wzięło udział w badaniu ankietowym.

Członkowie LGD i pracownicy biura LGD dokonali opracowania ankiet.

Ponad 95% uczestników badań ankietowych wierzy, że jest możliwe utworzenie spójnego obszaru „Między Prosną a Wartą” i ponad 70% badanych jest gotowe zostać członkiem Stowarzyszenia. Respondenci deklarują chęć aktywnego udziału w/w procesie, m.in. poprzez: uczestniczenie w warsztatach/spotkaniach, włączenie się w tworzenie, a później w realizację i promocję LSR oraz zachęcanie innych mieszkańców do współpracy. Szczególnie aktywną grupą wśród badanych byli Radni, Sołtysi i Członkowie OSP oraz przedstawiciele innych organizacji działających na obszarze „Między Prosną a Wartą”. Ankietowani spodziewają się, że realizacja LSR wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców w tym: utworzenie nowych miejsc pracy i poprawa ogólnych warunków pracy, warunki dla rozwoju edukacyjno-kulturalnego, możliwość zdobycia doświadczenia w realizacji projektów, zwiększenie bezpieczeństwa na obszarze „Między Prosną a Wartą”, oraz będzie sprzyjać integracji społeczeństwa lokalnego, a także będzie miała duże znaczenie dla rozwoju ekonomiczno- gospodarczego obszaru, również wpłynie na poprawę estetyki obszaru, przyczyni się do modernizacji budynków użytku publicznego, rozwoju infrastruktury sportowej, placów zabaw dla dzieci, poprawy stanu dróg.

Utworzeniu spójnego obszaru „Między Prosną a Wartą” sprzyjają różne czynniki i zasoby przyrodnicze, kulturalne i gospodarcze, w tym: położenie geograficzne, podobna powierzchnia, liczba ludności i charakter gmin oraz dolina rzeki Prozny, tereny leśne, obszary chronionego krajobrazu, szlaki turystyczne, czyste środowisko, tradycja i kultura, zabytki, przemysł stolarski i meblarski oraz mięsny, hodowla trzody chlewnej, brak dużych ośrodków przemysłowych, przeważająca liczba małych i średnich przedsiębiorstw, podobny poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminach, itd.

Największymi problemami oraz barierami dla rozwoju obszaru, w tym rozwoju gospodarczego jest: brak środków finansowych, skomplikowane procedury utrudniające pozyskiwanie środków z UE i brak specjalistów w tym zakresie, niski poziom aktywności społeczeństwa lokalnego, brak konkretnych zasobów sprzyjających rozwojowi obszaru m.in. brak rozwiniętej bazy noclegowej, zbiorników wodnych, słabo rozwinięta infrastruktura sportowa, brak placów zabaw oraz ośrodków kulturalnych, itp. Jako bariery dla rozwoju obszaru można wymienić również niski stopień wykształcenia mieszkańców, brak odpowiednich kwalifikacji i doświadczenia oraz brak promocji.

LGD jako organ odpowiedzialny za realizację LSR powinno: rozwijać współpracę ze społeczeństwem lokalnym, samorządami oraz organizacjami, przygotowywać spotkania o charakterze informacyjnym oraz imprezy informacyjno- kulturalne, w czasie których przekazywane byłyby mieszkańcom informacje nt. możliwości pozyskiwania środków pomocowych, wspierać finansowo dobre pomysły sprzyjające rozwojowi obszaru, stworzyć mieszkańcom warunki dla rozwoju edukacyjno- kulturalno- rekreacyjnego, promować obszar, pozyskiwać środki z innych dostępnych źródeł, wsparcie finansowe przedsiębiorców, sprawiedliwie traktować wszystkich mieszkańców obszaru objętego LSR przy rozdzielaniu środków finansowych zapewnić obsługę projektu, pomoc w przygotowywaniu projektów.

Wśród ankietowanych niewielki odsetek stanowiły osoby korzystające w swojej karierze zawodowej z pomocy Urzędu Pracy lub OHP czy GOPS- u. Natomiast ponad połowa respondentów to osoby,

podnoszące swoje kwalifikacje poprzez podjęcie studiów lub udział w szkoleniach czy kursach. Osoby te działania w tym kierunku podejmują głównie z własnej inicjatywy. Wśród społeczności obszaru „Między Prosną a Wartą” występują także osoby biernych zawodowo, które z punktu widzenia osób trzecich pozostają bezrobotne, ze względu na: brak zainteresowania podjęciem pracy, niskie wykształcenie, brak lub niedostosowanych kwalifikacji do zapotrzebowania na lokalnego rynku pracy, alkoholizm, itd.

Pomiędzy warsztatami odbywały się także spotkania grupy roboczej Stowarzyszenia „Między Prosną a Wartą”. Spotkania poświęcone były koordynacji prac nad LSR i przygotowywaniu poszczególnych warsztatów. Przez 6 miesięcy działał portal internetowy za pomocą, którego osoby zainteresowane brały udział w dyskusji nt. założeń LSR oraz uczestniczyły w badaniu ankietowym.

Na przeprowadzonych spotkaniach warsztatach została opracowana szczegółowa diagnoza oraz zaproponowano wstępne kierunki rozwoju dla obszaru „Między Prosną a Wartą”, które przedstawiamy poniżej:

1. Aktywizacja społeczna, kulturalna i gospodarcza

- kultywowanie tradycji i obyczajów,
- rozwijanie sprawności fizycznej,
- promocja zdrowej i tradycyjnej żywności,
- promocja terenów atrakcyjnych przyrodniczo,
- wdrażanie ekologicznego stylu życia,
- profesjonalizacja zasobów kadrowych.

2. Aktywizacja społeczna:

- rekreacja: budowa zbiornika na strudze,
- turystyka: trasy rowerowe, piesze,
- dziedzictwo kulturowe,
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

3. Aktywizacja społeczno-kulturalna:

- Odnowa i zachowanie dziedzictwa kulturowego,
- Popularyzacja sportu,
- Aktywizacja ekonomiczna (grupy producenckie).
- Rozwój organizacji pozarządowych,
- Rozwój aktywności edukacyjno-kulturalnej mieszkańców,
- Rozwój aktywności sportowo-rekreacyjnej,
- Kultywowanie tradycji lokalnej.

4. Aktywizacja społeczności lokalnej:

- Pobudzenie aktywności mieszkańców terenów wiejskich w sferze:
  - Ekonomicznej,
  - Społecznej,
  - Kulturalnej,
  - Sportowej;
- Poprawa dostępu mieszkańców wsi do usług teleinformatycznych,
- Poprawa atrakcyjności miejscowości jako miejsca zamieszkania,

- Promocja dziedzictwa kulturalno-przyrodniczego,
- Poprawa edukacji począwszy od przedszkolnej.

5. Aktywizacja społeczno-kulturalna i edukacyjno-ekonomiczna

- poprawa warunków i jakości życia,
- wyrównywanie szans w stosunku do produktów innowacyjnych,
- promowanie dziedzictwa kulturowego związanego z regionem, krzewienie tradycji wśród mieszkańców,
- tworzenie miejsc związanych z tradycją i kulturą regionu,
- organizacja imprez kulturalnych mających na celu podnoszenie poziomu wiedzy i wrażliwości kulturalnej mieszkańców,
- promocja regionu,
- organizacja szkoleń pod potrzeby rynku pracy, organizacja kształcenia i dokształcania mieszkańców,
- zakładanie świetlic edukacyjnych,
- wsparcie dla małych firm, zakładających działalność,
- promocja ciekawych rozwiązań technologicznych i innych,
- wsparcie dla firm tworzących nowe miejsca pracy.

6. Zwiększenie aktywności społecznej:

- Rozwój, profesjonalizacja organizacji pozarządowych,
- Podnoszenie kwalifikacji mieszkańców wsi,
- Tworzenie warunków do zagospodarowania wolnego czasu,
- Poprawa atrakcyjności turystycznej,
- Rozwój przedsiębiorczości na terenie wiejskim.

10. Opis procedur wdrażania i aktualizacji LSR

Realizacja celów zapisanych w LSR jest jednym z głównych zadań LGD „Między Prosną a Wartą”. LGD ma obowiązek zarządza procesem jej realizacji i wdrażania.

Wdrażanie i aktualizacja LSR odbywać się będą z szerokim udziałem partnerów i mieszkańców obszaru, przy przestrzeganiu zasady pełnej jawności i powszechnej dostępności działań prowadzonych przez LGD. Szerokie upowszechnienie działań realizowanych przez LGD odbędzie się przy pomocy działań informacyjno – promocyjnych. Wykorzystane w tym celu zostaną m.in. następujące nośniki: tablice informacyjne w urzędach gmin, parafiach, poszczególnych miejscowościach; prasa lokalna i regionalna, spotkania z mieszkańcami, plakaty i ulotki; strona internetowa Stowarzyszenia „Między Prosną a Wartą” LGD. Ponadto każdy zainteresowany będzie mógł otrzymać bezpośrednie

odpowiedzi i wyjaśnień związanych z wdrażaniem LSR od pracowników biura LGD, w godzinach pracy biura. Będą również organizowane spotkania dyskusyjne z mieszkańcami obszaru. Zachęcenie społeczności lokalnej do udziału w procesie wdrażania LSR jest zasadniczym zadaniem LGD.

Wdrażanie wymaga również monitorowania działań. To zadanie będzie wykonywane w sposób ciągły i na bieżąco. Natomiast co roku będzie dokonana analiza monitoringu i w razie potrzeby odpowiednie reakcje, aby korygować nieścisłości. To może dotyczyć wszystkich regulacji i ustaleń, włącznie ze zmianą LSR.

Pomoc mieszkańcom w przygotowaniu wniosków, włącznie z konsultacjami dotyczącymi poprawności koncepcji projektowych jest sprawą zasadniczą dla LGD. Zadania te będą wykonane zarówno w biurze LGD, jak i również poprzez organizowanie spotkań warsztatowych z mieszkańcami, seminariów.

LGD kontroluje czy realizacja przebiega zgodnie z planem. Monitoring w szczególności obejmuje wskaźniki efektów, celów i rezultatów. Kontrola obejmuje zwłaszcza wydatków zarówno operacji wnioskodawców i własnych projektów realizowanych w ramach innych programów. LGD prowadzi w ten sposób obserwatorium tego, co dzieje z organizacją i jej działaniami, a w razie pojawienia się problemów podejmuje działania korygujące.

Wspomniane działania monitoringu LGD wykaże w miarę upływu czasu ewentualne luki w LSR.

11. Zasady i sposoby dokonywania oceny (ewaluacji) własnej

Ewaluacja przeprowadzana będzie każdego roku. Jej wyniki będą miały wpływ zarówno na aktualizację strategii, jak i pracę LGD.

Ewaluacje będą polegały na:

- Ocenie wartości wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania dla każdego przedsięwzięcia,
- weryfikacji analizy SWOT,
- analizie aktualności celów strategicznych w stosunku do analizy SWOT,
- analizie zasadności ilości przedsięwzięć i ich zakresów oraz wskaźników,

- zebranie uwag od członków Zarządu i pracowników LGD nt. funkcjonowania LGD, szczególnie w trakcie naboru oraz uwag zgłaszanych przez Beneficjentów.

Metody dokonywania oceny własnej, obejmować będą:

- przygotowywanie rocznych raportów przez kierownika biura na podstawie wniosków o płatność i sprawozdań. Po zatwierdzeniu przez Zarząd raporty zostaną podane do publicznej informacji;
- gromadzenie i analiza informacji związanych z efektami realizacji zadań objętych LSR;
- badanie opinii społeczności lokalnej oceniające LSR. Badani będą: mieszkańcy, podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe z terenu obszaru działania LGD.
- aktualizacje Strategii związane ze zmianą uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, odnosząca się do zakresu tematycznego priorytetów rozwoju, celów strategicznych i przedsięwzięć rozwojowych.

Monitoring i ewaluacja LSR jest niezbędnym elementem skutecznego procesu jej wdrożenia, zapewniającym pozyskanie informacji na temat postępów działań, szczególnie w kontekście oczekiwanych efektów.

12. Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR

Celem głównym niniejszej strategii jest budowanie aktywności społecznej i ekonomicznej mieszkańców. Cel ten realizowany będzie poprzez: rozwijanie kulturalnej, sportowej i społecznej aktywności mieszkańców, podnoszenie warunków życia mieszkańców, budowanie kadr nowoczesnej gospodarki i podnoszenie ekonomicznej aktywności mieszkańców oraz poprawę atrakcyjności turystycznej obszaru i budowa szerokiej oferty turystycznej. Cele te zgodne są z dokumentami planistycznymi tj.:

- ⇒ **Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015** (SRK), stanowiąca odniesienie dla innych strategii i programów rządowych, jak i innych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym i lokalnym. Dokument ten określa cele i priorytety rozwoju Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić, uwzględniając przy tym najważniejsze trendy rozwoju gospodarki światowej oraz cele, jakie stawia Unia Europejska w odnowionej Strategii Lizbońskiej. Zapisana w LSR polityka rozwoju obszaru „Między Prosną a Wartą” będzie przyczyniać się do realizacji zapisanej w Strategii Rozwoju Kraju

wizji kraju, która zakłada, że *Polska w roku 2015 będzie krajem o wysokim poziomie i jakości życia mieszkańców oraz silnej i konkurencyjnej gospodarce, zdolnej do tworzenia nowych miejsc pracy*. Wizja ta ma zostać osiągnięta poprzez działania realizowane w 6 priorytetach, wśród których 2, tj. *Priorytet 5. Rozwój obszarów wiejskich* (bezpośrednio) oraz *Priorytet 6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej* (pośrednio) stanowią będą główne obszary korelacji priorytetów rozwoju zapisanych w LSR.

⇒ **Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności) 2007-2013** wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Dokument ten reguluje w szczególności realizację tzw. polityki spójności w Polsce, a tym samym wydatkowanie największej puli środków pomocowych, pochodzących z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności. Nie dotyczy on wprost rozwoju obszarów wiejskich, jednak sporo uwagi poświęca koordynacji polityki spójności z innymi politykami wspólnotowymi, w tym w szczególności Wspólną Polityką Rolną i realizowaną w ramach niej polityką rozwoju obszarów wiejskich. Działania w ramach LSR będą spójne z głównym celem strategicznym NSRO, tj. *tworzeniem warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy*.

⇒ **Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013**; w szczególności z:

- Osią 4 – LEADER, której celem jest budowanie kapitału społecznego poprzez aktywizację mieszkańców oraz przyczynianie się do powstawania nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich, a także polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja, w skutek pośredniego włączenia lokalnych grup działania w system zarządzania danym obszarem.
- Osią 3 - Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, której celem jest różnicowanie działalności rolniczej w kierunku podejmowania lub rozwijania przez rolników, domowników i małżonków rolników, działalności nierolniczej lub związanej z rolnictwem, co wpłynie na tworzenie pozarolniczych źródeł dochodów, promocję zatrudnienia poza rolnictwem na obszarach wiejskich.

⇒ **Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2013**, w szczególności:

- oś priorytetową III: Gospodarka, innowacyjność, przedsiębiorczość;
  - cel szczegółowy: rozwój innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki w województwie,
- oś priorytetowa V: Infrastruktura społeczna,
  - cel szczegółowy: zapewnienie dogodnych warunków do rozwoju zasobów ludzkich,

⇒ **Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2020**. Cele LSR bezpośrednio oraz pośrednio wpisuje się w cele strategiczne w/w dokumencie, tj.:

- tworzenie wizerunku regionu przyjaznego i atrakcyjnego dla podejmowania współpracy, inwestowania i życia mieszkańców;
- tworzenie nowoczesnej, prorozwojowej i innowacyjnej bazy gospodarczej; uporządkowanie gospodarki przestrzennej;

- trwały i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich oraz umocnienie identyfikacji mieszkańców z województwem.
- ⇒ **Plan Rozwoju Powiatu Wieruszowskiego**, cele LSR zgodne są z misją Powiatu Wieruszowskiego tj.: Nowoczesny powiat wieruszowski – z dynamicznie rozwijającą się gospodarką i stale rosnącym poziomem życia mieszkańców; a w szczególności z priorytetem:
- I: Wspieranie i promocja przedsiębiorczości, który ma na celu stwarzanie warunków, aby mieszkańcy poprzez własną pracę mogli zdobywać środki do życia, rozwoju własnego i swoich rodzin jest najważniejszym zadaniem wszystkich jednostek administracji zarówno rządowej jak i samorządowej.
  - II: Rozwój kadr nowoczesnej gospodarki, którego celem jest wzrost poziomu zatrudnienia, spójności społecznej oraz podniesienie zdolności kadr gospodarki do absorbowania i wykorzystywania nowoczesnych, innowacyjnych rozwiązań technicznych i organizacyjnych w przedsiębiorstwach.
  - III: Podnoszenie warunków życia mieszkańców i zwiększanie spójności społecznej, który podkreśla konieczność wspierania edukacji, nauki, kultury oraz zwiększanie możliwości adaptacyjnych społeczności w regionach do zmieniających się warunków zewnętrznych poprzez modernizację m.in. systemu opieki społecznej, poprawę stanu zdrowia i budowanie społeczeństwa obywatelskiego.
  - V: Budowa społeczeństwa informacyjnego, który dotyczy rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, a także informatyzacji usług publicznych oraz umożliwienia korzystania przez mieszkańców i przedsiębiorstwa z najnowszych technologii informacyjnych i komunikacyjnych.
- ⇒ **Plany Rozwoju Lokalnego** poszczególnych Gmin objętych działaniem LGD, tj. gmin: Wieruszów, Galewice, Sokolniki, Bolesławiec, Łubnice, Czastary, Lututów, Klonowa. Wszystkie w/w gminy w swoich Planach Rozwoju uwzględniają cele z zakresu rozwoju przedsiębiorczości, rozwoju infrastruktury społecznej i budowie aktywności społeczeństwa lokalnego oraz podnoszenia warunków życia na obszarach wiejskich. Ponadto Gminy: Bolesławiec, Galewice, Sokolniki oraz Klonowa w sposób szczególny odwołują się do rozwoju agroturystyki, dlatego jednym z celów LSR jest podnoszenie atrakcyjności turystycznej obszaru Między Prosną a Wartą oraz otwarcie obszaru na turystów i budowę ciekawej, bogatej oferty turystycznej.

13. Planowane inne działania do realizacji przez LGD w ramach innych programów

W ramach innych programów LGD będzie realizować projekty z zakresu integracji społecznej (Działanie 7.3 POKL) – co najmniej 1 rocznie oraz projekty w zakresie „Rozwoju wykształcenia i kompetencji w regionie” (Priorytet IX POKL) – co najmniej 1 rocznie.

W ramach programów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi LGD realizować będzie projekty edukacji ekologicznej – co najmniej 1 na dwa lata.

Każdy inny projekt realizowany będzie z zasadami zabezpieczającymi przed nakładaniem się pomocy w ramach PROW i innych programów. W tym celu LGD tworzyć będzie wyodrębnione kąta do realizacji każdego z projektów, prowadzona będzie odrębna księgowość analityczna dla każdego projektu. Każdy projekt będzie miał wyznaczonego odrębnie Koordynatora. Kierownik Biura LGD przed podpisaniem wniosku będzie przedkładał Zarządowi analizę ryzyka w zakresie nieuprawnionego nakładania się pomocy z różnych źródeł w ramach jednego projektu.

14. Przewidziany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich

Realizacja Lokalnej Strategii Rozwoju prowadzić ma do stworzenia obszaru ludzi aktywnych, potrafiących wykorzystać lokalne zasoby na rzecz rozwoju. Dzięki temu ma rozwinąć się aktywność zawodowa, społeczna, kulturalna, sportowa i gospodarcza mieszkańców, ma podnieść się atrakcyjność turystyczna obszaru oraz poprawić się mają warunki życia społeczności z terenu „Między Prosną a Wartą”.

Wpływ realizacji LSR na poszczególne dziedziny:

Dziedzina	Wskaźnik
Warunki życia mieszkańców	- formy spędzania wolnego czasu - poziom bezrobocia
Wzrost integracji społecznej i wzrost aktywności społecznej, sportowej, kulturalnej mieszkańców	- liczba organizacji pozarządowych - formy spędzania wolnego czasu - liczba inicjatyw lokalnych - poziom absorpcji środków Unii Europejskiej

	dostępnych dla regionu
Rozwój aktywności gospodarczej	- wzrost liczby mikroprzedsiębiorstw - liczba utworzonych miejsc pracy
Wzrost aktywności zawodowej i poziomu kwalifikacji	- poziom dostosowania kwalifikacji zawodowych do potrzeb lokalnego rynku pracy - zmniejszenie bezrobocia - wzrost samo zatrudnienia
Budowa oferty turystycznej	- poziom walorów turystycznych - liczba miejsc noclegowych dla turystów - liczba punktów gastronomicznych - poziom rozwoju infrastruktura sportowo-rekreacyjna -wzrost ruchu turystycznego - likwidacja dzikich wysypisk

15. Doświadczenie LGD w realizacji innych projektów

L.P.	Tytuł projektu	Miejsce złożenia	Etap	Miejsce realizacji	Charakterystyka
1	Razem różnie	WUP	realizowany	Gmina Lututów	wyjazdy na basen w Wieluniu, rajdy rowerowe, wyjazd do gospodarstwa agroturystycznego
2	Wygrajmy razem	WUP	realizowany	Gmina Bolesławiec	rozgrywki sportowe na Sali Szkoły Podstawowej w Żdżarach, wiosenne rajdy rowerowe
3	Edukacja z mapą i kompasem	Urząd Marszałkowski	pozytywna ocena merytoryczna	Powiat Wieruszowski	szkolenia na temat Biegów na Orientację oraz radioorientacji Sportowej, przygotowanie własnej kadry sędziowskiej i instruktorskiej, wykonanie mapy sportowej
4	Odkrywamy przeszłość	Urząd Marszałkowski	pozytywna ocena formalna, w trakcie oceny merytorycznej	Gmina Czastary	zajęcia pozaszkolne z historii, wyjazdy młodzieży do ważnych miejsc w historii Polski

5	W krainie wiedzy	Urząd Marszałkowski	pozytywna ocena formalna, w trakcie oceny merytorycznej	Gmina Lututów	zajęcia pozalekcyjne dla dzieci szkół podstawowych w formie świetlicy edukacyjnej
6	Żyjmy lepiej	WUP	pozytywna ocena formalna, w trakcie oceny merytorycznej	Radostów	wyjazdy i kursy przeznaczone dla osób z Kola Gospodyń Wiejskich w Radostowie
7	Działajmy razem	WUP	pozytywna ocena formalna, w trakcie oceny merytorycznej	obszar działania LGD	promocja oddolnych inicjatyw w zakresie pobudzenia aktywności osób zamieszkujących obszary wiejskie
8	Lepsza nauka - lepsza praca	Urząd Marszałkowski	w trakcie oceny formalnej	Zespół Szkół Ogólnokształcących Wieruszów	zajęcia pozalekcyjne z przedmiotów ścisłych połączone z zajęciami na Politechnice Łódzkiej
9	Równość szans	Urząd Marszałkowski	w trakcie oceny formalnej	Radostów	edukacyjne zajęcia pozalekcyjne polegające na redagowaniu gazetki szkolnej; wyjazdy do resakcji telewizyjnych i radiowych; spotkania z dziennikarzami lokalnych mediów

Załączniki

Załącznik nr 1 Regulamin Walnego Zgromadzenia Członków

REGULAMIN WALNEGO ZGROMADZENIA CZŁONKÓW

Lokalna Grupa Działania „Między Prosną a Wartą”

Postanowienie ogólne

1. Walne Zgromadzenie Członków Stowarzyszenia LGD „Między Prosną a Wartą”, zwane dalej “Zgromadzeniem”, funkcjonuje na podstawie, w trybie i w zakresie § 15-16 Statutu Stowarzyszenia.

Zwoływanie Zgromadzenia

2. Zebranie Zgromadzenia zwołuje Zarząd co najmniej jeden raz na 6 miesięcy lub na pisemny wniosek Komisji Rewizyjnej, bądź 1/3 członków Stowarzyszenia.
3. Zawiadomienie o jego terminie, miejscu obrad i propozycjach porządku obrad winno być wysłane do wszystkich członków Stowarzyszenia listami poleconymi lub w każdy inny skuteczny sposób co najmniej na 14 dni przed terminem rozpoczęcia obrad.
4. W zebraniu Zgromadzenia winno uczestniczyć co najmniej połowa członków uprawnionych do głosowania.
5. W przypadku braku quorum, zebranie Zgromadzenia odbywa się w drugim terminie bez względu na liczbę osób uprawnionych do głosowania.
6. Jeśli drugi termin wyznaczono w tym samym dniu, co termin pierwszy czas między pierwszym a drugim terminem nie może być krótszy niż pół godziny.
7. W zebraniu Zgromadzeniu mogą uczestniczyć członkowie zwyczajni Stowarzyszenia oraz z głosem doradczym wspierający członkowie Stowarzyszenia oraz zaproszeni przez Zarząd goście.

Przewodniczący obrad

8. Obrady Zgromadzenia otwiera Prezes lub inny Członek Zarządu.
9. Otwierający obrady zarządza wybór prezydium zebrania Zgromadzenia w składzie przewodniczący, wiceprzewodniczący, sekretarz.
10. Przewodniczący prowadzi obrady na podstawie przyjętego na początku zebrania Zgromadzenia porządku obrad: otwiera i zamyka dyskusję, zarządza głosowanie i obliczanie głosów, komunikuje wyniki głosowania, udziela głosu w kolejności zgłoszeń, odbiera głos nie

dotyczący przedmiotu dyskusji i nie będący wnioskiem formalnym. Przewodniczący obrad udziela głosu poza kolejnością w sprawach formalnych.

Porządek obrad

11. Po otwarciu zebrania Zgromadzenia i sprawdzeniu quorum następuje przyjęcie porządku obrad.
12. Na zebraniu Zgromadzenia mogą być podejmowane uchwały tylko w sprawach objętych porządkiem obrad.
13. Uchwały z zebrania Zgromadzenia obowiązują wszystkich członków Stowarzyszenia.

Protokół

14. Z obrad Zgromadzenia sporządza się protokół.
15. Projekt protokołu zawiera:
  - a. listę obecności (imię i nazwisko delegata, instytucję/organizację/firmę, adres, telefon kontaktowy, e-mail, podpis), stwierdzenie quorum, przyjęty porządek obrad;
  - b. krótko opisany przebieg obrad z zaznaczeniem nazwisk dyskutantów, treścią zgłaszanych wniosków i wynikami głosowania nad poszczególnymi wnioskami;
  - c. teksty przyjętych uchwał i treść podjętych decyzji.
16. Protokół podpisują przewodniczący i sekretarz
17. Protokół przechowuje Zarząd Stowarzyszenia przez okres 5 lat.

Zasady postępowania z wnioskami

18. Wnioski będące podstawą do wszelkich decyzji mogą składać członkowie Zgromadzenia, a także Rada Programowa i Zarząd oraz Komisja Rewizyjna.
19. Wnioski merytoryczne można zgłaszać w punkcie obrad poświęconemu sprawie, której wniosek dotyczy lub w punkcie “wolne wnioski”. Wnioski formalne można zgłaszać zawsze z wyjątkiem czasu głosowania oraz rozpatrywania wcześniej zgłoszonego wniosku formalnego.
20. Przed rozpoczęciem dyskusji nad wnioskiem (poprawką, wnioskiem zastępczym, wnioskiem formalnym) musi on zostać poparty przez innego członka Zgromadzenia (wyjątek - wniosek formalny o tajne głosowanie nie wymaga poparcia). Jeżeli przewodniczący obrad przeoczy brak poparcia i dyskusja albo głosowanie zostanie rozpoczęte, poparcie staje się nieistotne.
21. Każdy wniosek merytoryczny podlega dyskusji. W czasie dyskusji zebrani mogą wypowiadać się na temat wniosku, zgłaszać poprawki, poprawki do poprawek, wnioski zastępcze. Przedstawione wnioski i poprawki zgłaszane i popierane tak jak wniosek główny.
22. Po zamknięciu dyskusji, przewodniczący przypomina treść wniosku, wyjaśnia zasady głosowania i zarządza głosowanie. Po zakończeniu głosowania przewodniczący podaje liczbę oddanych głosów oraz rezultat głosowania. Liczba oddanych głosów oraz wynik głosowania zamieszczone są w protokole zebrania.

Wnioski formalne

23. Wnioski formalne mogą dotyczyć:
- a. zmiany uchwalonego wcześniej porządku obrad*
  - b. ograniczenia debaty:
    - o **ograniczenia czasu wystąpienia w danym punkcie obrad do 3, 5, 10 minut**
    - o **ograniczenia ogólnego czasu debaty***
    - o **zamknięcia debaty (przerwania dyskusji i przystąpienia do głosowania)***
  - c. sposobu prowadzenia zebrania np.:
    - o **odwołania się od decyzji przewodniczącego**
    - o **przestrzegania porządku obrad**
    - o **sprawdzenia quorum**
    - o **opuszczenia sali przez osoby nieuprawnione do udziału w zebraniu**
  - d. zamknięcia listy kandydatów;
  - e. zarządzenia głosowania tajnego;
  - f. kwestii porządkowych na sali obrad.

Wnioski oznaczone gwiazdką (*) wymagają aklamacji lub bezwzględnej większości głosów.

24. Wniosek formalny może być zgłoszony w każdej chwili z wyjątkiem czasu głosowania oraz rozpatrywania innego wniosku formalnego. Jeśli zgłaszany wniosek nie ma charakteru wniosku formalnego, wymienionego na zamkniętej liście w pkt. 23, Przewodniczący odbiera głos.
25. Wnioski formalne nie podlegają dyskusji. Nie mogą być poprawiane. Są głosowane niezwłocznie. Po rozpatrzeniu sprawy podjętej we wniosku zebranie toczy się dalej według porządku obrad.

Podejmowanie decyzji, głosowanie, aklamacja

26. Uchwały Zgromadzenia zapadają zwykle większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania (chyba że Statut stwierdza inaczej).
27. Wszystkie decyzje, o ile Statut Stowarzyszenia i niniejszy Regulamin nie stanowią inaczej, podejmowane są w głosowaniu jawnym.
28. W sprawach formalnych można podejmować decyzję przez aklamację.
29. Głosowanie tajne przewodniczący obrad zarządza z mocy niniejszego regulaminu w następujących sprawach personalnych: odwołania członka Rady, powołania członka Rady. Zasada ta nie musi dotyczyć głosowania nad powołaniem Rady *en bloc*.

Załącznik nr 2 Regulamin Rady

REGULAMIN RADY

Lokalnej Grupy Działania „Między Prosną a Wartą”

Uchwalony przez Walne Zgromadzenie Członków w dniu ...

ROZDZIAŁ I

Postanowienia ogólne

§ 1

1. Niniejszy regulamin określa organizację wewnętrzną i zasady pracy Rady LGD „Między Prosną a Wartą” będącej jej organem decyzyjnym, zwanej dalej OD.

§ 2

Terminy użyte w niniejszym Regulaminie oznaczają:

- 1) LGD – Lokalna Grupa Działania „Między Prosną a Wartą”
- 2) OD – organ decyzyjny LGD, tj. Rada LGD „Między Prosną a Wartą”
- 3) Statut – *statut* Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Między Prosną a Wartą”
- 4) regulamin – Regulamin Rady
- 5) Zarząd – Zarząd LGD „Między Prosną a Wartą”
- 6) Biuro – Biuro LGD „Między Prosną a Wartą”
- 7) LSR – Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Między Prosną a Wartą” na lata 2009-2015
- 8) Przewodniczący – Przewodniczący Rady LGD „Między Prosną a Wartą”.

ROZDZIAŁ II

Członkowie Organu Decyzyjnego

§ 3

1. OD składa się z 18 członków, wybieranych i odwoływanych przez Walne Zgromadzenie Członków LGD „Między Prosną a Wartą”.
2. OD w co najmniej 50% składa się z podmiotów o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. b i c rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich – czyli partnerów gospodarczych i społecznych oraz innych odpowiednich podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się zagadnieniami równości mężczyzn i kobiet.
3. Członek OD nie może być zatrudniony w Biurze, nie może być członkiem Komisji Rewizyjnej i Zarządu Stowarzyszenia.
4. Członkowie OD spośród swojego grona wybierają Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego.
5. Do zadań Przewodniczącego, należy zwoływanie posiedzenia OD i przewodniczenie jej obradom.

6. Członek OD może zrezygnować z pełnienia funkcji w OD za 14 – dniowym wypowiedzeniem złożonym na piśmie pod rygorem nieważności.

§ 4

1. Członkowi OD w okresie sprawowania funkcji przysługuje dieta za udział w posiedzeniach OD
2. Przewodniczącemu przysługuje dieta w podwójnej wysokości.
3. Wysokość diety ustala Walne Zebranie Członków.
4. W przypadku wcześniejszego opuszczenia posiedzenia przez Członka OD dieta za to posiedzenie ulega obniżeniu o 50%.
5. Dieta jest obliczana na podstawie listy obecności i wypłacana członkom OD do 21 dni po każdym posiedzeniu.

§ 5

1. Członkowie OD mają obowiązek uczestniczenia w posiedzeniu OD.
2. W razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu OD, członek OD zawiadamia o tym fakcie *Przewodniczącego / lub/i Biuro LGD* na 2 dni przed terminem posiedzenia OD, lub w szczególnie uzasadnionych przypadkach do momentu rozpoczęcia posiedzenia OD.
3. *Za przyczyny uniemożliwiające niemożność wzięcia przez członka OD udziału w posiedzeniu OD uważa się :*
  - 1) *chorobę albo konieczność opieki nad chorym potwierdzoną zaświadczeniem lekarskim,*
  - 2) *podróż służbową*
  - 3) *inne prawne lub losowo uzasadnione przeszkody*

ROZDZIAŁ III

Przygotowywanie i zwoływanie posiedzeń OD

§ 6

OD zbiera się w miarę potrzeb, lecz nie rzadziej niż raz na pół roku.

§ 7

Posiedzenie OD zwołuje Przewodniczący, a pod jego nieobecność Wiceprzewodniczący, uzgadniając miejsce, termin i porządek posiedzenia z Biurem i Zarządem.

§ 8

1. Członkowie OD powinni być *pisemnie lub w inny skuteczny sposób* zawiadomieni o miejscu, terminie i porządku posiedzenia OD najpóźniej 14 dni przed terminem posiedzenia.
2. W okresie 14 dni przed terminem posiedzenia OD, jej członkowie powinni mieć możliwość zapoznania się ze wszystkimi materiałami i dokumentami związanymi z porządkiem posiedzenia, w tym z wnioskami o dofinansowanie operacji, które będą rozpatrywane podczas posiedzenia.

Materiały lub dokumenty w formie kopi mogą być przesłane łącznie z zawiadomieniem o posiedzeniu lub udostępnione w Biurze LGD.

ROZDZIAŁ IV

Posiedzenia Rady

§ 9

1. OD obraduje na posiedzeniach.
2. Decyzje OD dotyczące przyznania pomocy, podejmuje w formie uchwał.

§ 10

1. Posiedzenia OD otwiera, prowadzi i zamyka Przewodniczący.
2. Obsługę posiedzeń OD zapewnia Biuro LGD, w tym w szczególności przygotowuje prezentacje / fiszki projektowe poszczególnych operacji (projektów) wnioskowanych do objęcia dofinansowaniem.
3. W przypadku nieobecności Przewodniczącego, *jego funkcję pełni Wiceprzewodniczący.*
4. OD pracuje przy obecności co najmniej 50% członków uprawnionych do głosowania, co stanowi quorum.
5. W posiedzeniu OD uczestniczy Prezes Zarządu lub wskazany przez niego Członek Zarządu oraz Przedstawiciel Biura LGD, którym przysługuje głos doradczy.
6. Przewodniczący OD może zaprosić do udziału w posiedzeniu osoby trzecie, w szczególności ekspertów.

§ 11

1. Prawomocność posiedzenia (quorum) stwierdza Przewodniczący na podstawie podpisanej listy obecności.
2. W razie braku quorum Przewodniczący zamyka obrady wyznaczając równocześnie nowy termin posiedzenia co zostaje odnotowane w protokole.
3. Po stwierdzeniu quorum, OD dokonuje wyboru *sekretarza lub sekretarzy (przy większej ilości członków OD) oraz protokolanta* obrad oraz przyjmuje porządek obrad, który obejmuje w szczególności:
  - a. Prezentację / omówienie wniosków o przyznanie pomocy złożonych w ramach naborów wniosków o dofinansowanie operacji prowadzonych przez LGD.
  - b. Dyskusję oraz podjęcie decyzji w sprawie wyboru operacji objętych dofinansowaniem.
  - c. Informację Zarządu o przyznaniu pomocy na operacje, które były przedmiotem wcześniejszych posiedzeń OD.
  - d. Wolne głosy wnioski i zapytania.

ROZDZIAŁ V

Głosowanie

§ 12

Po zamknięciu dyskusji w danej sprawie Przewodniczący zarządza głosowanie.

§ 13

1. Wszystkie głosowania OD są jawne.
2. Głosowania OD mogą odbywać się w następujących formach:
  - 1) Przez podniesienie ręki na wezwanie Przewodniczącego
  - 2) Przez wypełnienie i oddanie sekretarzom/przewodniczącemu posiedzenia kart do oceny operacji, stanowiących załączniki do niniejszego regulaminu.

§ 14

1. W głosowaniu przez podniesienie ręki sekretarz/sekretarze oblicza głosy „za”, głosy „przeciw” i głosy „wstrzymuję się od głosu”.
2. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący.

§ 15

1. Głosowanie w sprawie wyboru operacji odbywa się wyłącznie przez wypełnienie kart do oceny operacji i obejmuje:
  - 1) głosowanie w sprawie zgodności operacji z LSR
  - 2) głosowanie w sprawie oceny operacji według kryteriów lokalnych przyjętych przez LGD.
2. Warunkiem ważności głosowania w sprawie wyboru każdej operacji jest udział w głosowaniu co najmniej 50% przedstawicieli sektora społecznego i gospodarczego.
3. Za przestrzeganie spełnienia warunku opisanego w p.2 odpowiada Przewodniczący.
4. W głosowaniu odbywającym się przez wypełnienie kart do oceny operacji członkowie OD oddają głos za pomocą kart oceny operacji. Każda strona karty oceny operacji musi być opieczętowana pieczęcią LGD.
5. Głos oddany przez członka OD w formie wypełnionej karty oceny operacji jest nieważny, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z poniższych okoliczności:
  - 1) na karcie brakuje imienia i nazwiska lub podpisu członka OD
  - 2) na karcie brakuje informacji pozwalających zidentyfikować operację, której dotyczy ocena (numeru wniosku, nazwy wnioskodawcy, nazwy projektu).
6. Karty muszą być wypełnione piórem, długopisem lub cienkopisem.
7. Wybór odpowiedzi powinien być oznaczony w sposób nie budzący wątpliwości.

§ 16

1. Głos w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR oddaje się przez wybranie jednej z opcji:
  - „głosuję za uznaniem / nie uznaniem operacji za zgodną z LSR”. Pozostawienie lub skreślenie obu opcji uważa się za głos nieważny.
2. W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełniania karty oceny zgodności operacji z LSR *Przewodniczący / Sekretarz* wzywa członka OD, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. W trakcie wyjaśnień członek OD może na oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w kratkach lub pozycjach pustych, oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach wypełnionych podczas głosowania, stawiając przy tych poprawkach swój podpis.
3. Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełniania, zostaje uznana za głos nieważny.
4. Wynik głosowania w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR jest pozytywny, jeśli bezwzględna większość głosów została oddana na opcję, że operacja jest zgodna z LSR.
5. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący.

§ 17

1. Oddanie głosu w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD polega na wypełnieniu tabeli zawartej na „Karcie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD”, która jest odpowiednia do typu ocenianej operacji. Wszystkie rubryki zawarte w tabeli muszą być wypełnione, w przeciwnym razie głos uważa się za nieważny.
2. W trakcie zliczania głosów sekretarz/sekretarze jest zobowiązany sprawdzić, czy łączna ocena punktowa operacji zawarta w pozycji „SUMA PUNKTÓW” została obliczona poprawnie.
3. W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełniania karty oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD Przewodniczący wzywa członka OD, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. W trakcie wyjaśnień członek OD może na oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w pozycjach pustych, oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach wypełnionych podczas głosowania, stawiając przy tych poprawkach swój podpis.
4. Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełnienia zostaje uznana za głos nieważny.
5. Wynik głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD uzyskuje się sumując oceny punktowe wyrażone na kartach stanowiących głosy oddane ważne w pozycji „SUMA PUNKTÓW” i dzieli przez liczbę ważnie oddanych głosów.
6. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący.
7. Na podstawie wyników głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD sporządza się listę operacji wybranych do dofinansowania.
8. W przypadku uzyskania jednakowej ilości punktów przez dwie lub więcej operacji o kolejności na liście rankingowej decyduje większa suma punktów za innowacyjność.

§ 18

1. W stosunku do operacji będących przedmiotem posiedzenia OD podejmowana jest przez OD decyzja w formie uchwały odrębnej dla każdej operacji, o wybraniu i nie wybraniu operacji do finansowania, której treść musi uwzględniać:

1) wyniki głosowania w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR

2) wyniki głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD i sporządzoną na tej podstawie listę rankingową wniosków

3) dostępność środków LGD na poszczególne typy operacji.

2. Przewodniczący odczytuje uchwałę dotyczącą wyboru operacji rozpatrywanych w trakcie posiedzenia, bez potrzeby jej przegłosowania.

3. Każda uchwała powinna zawierać:

1) informację o wnioskodawcy operacji (numer wniosku, imię i nazwisko lub nazwę wnioskodawcy)

2) tytuł operacji zgodny z tytułem podanym na wniosku,

3) kwotę pomocy o jaką ubiegał się wnioskodawca zgodną z kwotą podaną we wniosku,

4) informację o decyzji OD w sprawie zgodności lub braku zgodności operacji z LSR,

5) informację o finansowaniu lub nie finansowaniu realizacji operacji.

Rozdział VII

Dokumentacja z posiedzeń OD

§ 19

1. W trakcie posiedzenia OD sporządzany jest protokół.

2. Protokół z posiedzenia, powinien zawierać, w szczególności:

- liczbę obecnych członków OD
- przyjęty przez OD program obrad
- przedmiot posiedzenia i poszczególnych głosowań
- treść uchwał
- wyniki głosowań.

3. Każde głosowanie dokonywane przez wypełnienie kart oceny operacji odnotowuje się w protokole.

4. Karty oceny operacji, złożone w trakcie danego głosowania stanowią załącznik do protokołu.

§ 20

1. Uchwałom OD nadaje się formę odrębnych dokumentów, z wyjątkiem uchwał proceduralnych, które odnotowuje się w protokole posiedzenia.

2. Podjęte uchwały opatruje się datą i numerem.
3. Uchwałę podpisuje Przewodniczący po jej podjęciu.
4. Uchwały podjęte przez OD, nie później niż 7 dni od ich uchwalenia Przewodniczący przekazuje Zarządowi.

§ 21

1. Protokół z posiedzenia OD sporządza się w terminie 7 dni po odbyciu posiedzenia i wykląda do wglądu w Biurze LGD na okres 14 dni w celu umożliwienia członkom OD ewentualnych poprawek w jego treści.
2. Wniesioną poprawkę, o której mowa w ust.1 rozpatruje Przewodniczący. Jeżeli Przewodniczący nie uwzględni poprawki, poprawkę poddaje się pod głosowanie na następnym posiedzeniu OD, która decyduje o przyjęciu lub odrzuceniu poprawek.
3. Po zakończeniu procedury dotyczącej możliwości naniesienia poprawek do protokołu przewidzianej w ust. 1 i 2, przewodniczący obrad podpisuje protokół
4. Protokoły i dokumentacja z posiedzeń OD jest gromadzona i przechowywana w Biurze LGD.

Rozdział VIII

Wolne głosy, wnioski i zapytania

§ 22

1. Wolne głosy, wnioski i zapytania formułowane są ustnie na każdym posiedzeniu OD, a odpowiedzi na nie udzielane są bezpośrednio na danym posiedzeniu.
2. Jeżeli udzielanie odpowiedzi, o której mowa w ust. 1, nie będzie możliwe na danym posiedzeniu, udziela jej pisemnie, w terminie 14 dni od zakończenia posiedzenia.

ROZDZIAŁ IX

Procedura wyłączenia członka OD od udziału w dokonywaniu wyboru operacji.

§ 23

1. W głosowaniu i dyskusji nad wyborem operacji nie bierze udziału członek OD, którego udział w dokonywaniu wyboru operacji może wywołać wątpliwości, co do jego bezstronności.
2. Z mocy prawa wykluczeniu podlegają:
  - a. osoby składające wniosek
  - b. osoby spokrewnione w pierwszej linii z wnioskodawcą
  - c. osoby zasiadające w organach lub będące przedstawicielami osób prawnych składających wniosek.

3. W przypadkach innych niż wymienione w ust. 2 o wykluczeniu decyduje głosowanie OD.

ROZDZIAŁ X

inne postanowienia

§ 24

1. Regulamin obowiązuje od dnia zatwierdzenia przez Walne Zgromadzenia Członków.

Załącznik nr 3 Regulamin Zarządu

REGULAMIN ZARZĄDU

Lokalna Grupa Działania „Między Prosną a Wartą”

Postanowienie ogólne

1. Zarząd Lokalnej Grupy Działania „Między Prosną a Wartą”, zwany dalej “Zarządem”, funkcjonuje na podstawie, w trybie i w zakresie § 17-20 Statutu LGD.
2. W spotkaniach Zarządu udział może brać Przewodniczący Rady Programowej, członkowie Komisji Rewizyjnej i inni zaproszeni przez Zarząd goście.

Członkowie Zarządu

3. Zarząd składa się z prezesa, wiceprezesa, skarbnika, sekretarza oraz dwóch członków Zarządu.
4. Zarząd konstruuje się na pierwszym swoim posiedzeniu.
5. Kadencja Zarządu trwa 4 lata.

Porządek obrad

6. Zebrania Zarządu odbywają się w miarę potrzeb, ale nie rzadziej niż raz na kwartał.
7. Zawiadomienie o terminie zebrania winno być przekazane członkom Zarządu z co najmniej 5-dniowym wyprzedzeniem.
8. Zebranie Zarządu otwiera i prowadzi Prezes Zarządu. W uzasadnionych wypadkach może nastąpić zmiana prowadzącego w czasie trwania zebrania Zarządu.
9. Prezes prowadzi obrady na podstawie przyjętego na początku zebrania Zarządu porządku obrad: otwiera i zamyka dyskusję, zarządza głosowanie i obliczanie głosów, komunikuje wyniki głosowania, udziela głosu w kolejności zgłoszeń, odbiera głos nie dotyczący przedmiotu dyskusji i nie będący wnioskiem formalnym. Prezes udziela głosu poza kolejnością w sprawach formalnych.
10. Po otwarciu zebrania Zarządu, sprawdzeniu quorum i ewentualnym wyborze przewodniczącego obrad, następuje przyjęcie porządku obrad.
11. Przebieg posiedzeń protokołuje osoba wskazana przez Prezesa Zarządu.
12. Projekt protokołu zawiera:
  - a. listę obecności, stwierdzenie quorum, przyjęty porządek obrad;
  - b. krótko opisany przebieg obrad z zaznaczeniem nazwisk dyskutantów, treścią zgłaszanych wniosków i wynikami głosowania nad poszczególnymi wnioskami;
  - c. teksty przyjętych uchwał i treść podjętych decyzji.
13. Przedstawiony na piśmie projekt protokołu przyjmowany jest na kolejnym zebraniu Zarządu. Po przyjęciu protokołu podpisany przez wszystkich członków Zarządu przechowywany jest w dokumentacji LGD.

Zasady postępowania z wnioskami

14. Wnioski będące podstawą do wszelkich decyzji mogą składać członkowie Zarządu, a także Rada Programowa i Komisja Rewizyjna. Prezes może zażądać wniosku sformułowanego na piśmie.
15. Wnioski merytoryczne można zgłaszać w punkcie obrad poświęconemu sprawie, której wniosek dotyczy lub w punkcie “wolne wnioski”. Wnioski formalne można zgłaszać zawsze z wyjątkiem czasu głosowania oraz rozpatrywania wcześniej zgłoszonego wniosku formalnego.
16. Przed rozpoczęciem dyskusji nad wnioskiem (poprawką, wnioskiem zastępczym, wnioskiem formalnym) musi on zostać poparty przez innego członka Zarządu (wyjątek - wniosek formalny o tajne głosowanie nie wymaga poparcia). Jeżeli Prezes przeoczy brak poparcia i dyskusja albo głosowanie zostanie rozpoczęte, poparcie staje się nieistotne.
17. Każdy wniosek merytoryczny podlega dyskusji. W czasie dyskusji zebrani mogą wypowiadać się na temat wniosku, zgłaszać poprawki, poprawki do poprawek, wnioski zastępcze. Wszystkie one są zgłaszane i popierane tak jak wniosek główny.
18. Po zamknięciu dyskusji, Prezes przypomina treść wniosku, wyjaśnia zasady głosowania i zarządza głosowanie. Po zakończeniu głosowania Prezes podaje liczbę oddanych głosów oraz rezultat głosowania. Liczba oddanych głosów oraz wynik głosowania zamieszczone są w protokole zebrania.

Wnioski formalne

19. Wnioski formalne mogą dotyczyć:
  - a. zmiany uchwalonego wcześniej porządku obrad*
  - b. ograniczenia debaty:
    - **ograniczenia czasu wystąpienia w danym punkcie obrad do 3, 5, 10 minut**
    - **ograniczenia ogólnego czasu debaty***
    - **zamknięcia debaty (przerwania dyskusji i przystąpienia do głosowania)***
  - c. sposobu prowadzenia zebrania np.:
    - **odwołania się od decyzji Prezesa**
    - **przestrzegania porządku obrad**
    - **sprawdzenia quorum**
    - **opuszczenia sali przez osoby nieuprawnione do udziału w zebraniu**
  - d. zamknięcia listy kandydatów;
  - e. zarządzenia głosowania tajnego;
  - f. kwestii porządkowych na sali obrad.

Wnioski oznaczone gwiazdką (*) wymagają aklamacji lub bezwzględnej większości głosów.

20. Wniosek formalny może być zgłoszony w każdej chwili z wyjątkiem czasu głosowania oraz rozpatrywania innego wniosku formalnego. Jeśli zgłaszany wniosek nie ma charakteru wniosku formalnego, wymienionego na zamkniętej liście w punkcie 19, Prezes odbiera głos.
21. Wnioski formalne nie podlegają dyskusji. Nie mogą być poprawiane. Są głosowane niezwłocznie. Po rozpatrzeniu sprawy podjętej we wniosku zebranie toczy się dalej według porządku obrad.

Podejmowanie decyzji, głosowanie, aklamacja

22. Dla prawomocności podejmowanych decyzji, niezbędny jest udział w głosowaniu przynajmniej połowy członków Zarządu.
23. W przypadku niemożności osobistego udziału Członka Zarządu w zebraniu Zarządu, może on być reprezentowany – zgodnie z prawem cywilnym – przez swojego pełnomocnika, upoważnionego pisemnie. Pełnomocnik może podejmować decyzje w imieniu członka Zarządu, którego reprezentuje, w zakresie udzielonego pełnomocnictwa.
24. Wszystkie decyzje, o ile Statut LGD i niniejszy Regulamin nie stanowią inaczej, podejmowane są w głosowaniu jawnym, bezwzględną większością głosów.
25. W sprawach nie dotyczących decyzji personalnych i finansowych można podejmować decyzję przez aklamację.
26. Głosowanie tajne zarządza się na wniosek co najmniej jednego członka Zarządu.
27. Wszystkie głosy są równe, każdy posiada jeden głos.

Załącznik nr 4 Regulamin Biura

REGULAMIN BIURA

Lokalna Grupa Działania „Między Prosną a Wartą”

Postanowienia ogólne

1. Regulamin organizacyjny, zwany dalej „regulaminem”, określa organizację wewnętrzną i tryb pracy Biura LGD oraz podstawowe obowiązki, uprawnienia i odpowiedzialność pracowników.
2. Zawieranie umów o pracę z wszystkimi pracownikami Biura oraz umów na warunkach pracy zleconej lub umowy o dzieło a także porozumień wolontariackich.

Zasady organizacyjne

3. Podstawowym zadaniem Biura LGD jest merytoryczne i organizacyjne wspieranie zadań realizowanych przez ciała statutowe LGD oraz zespoły tematyczne.
4. Biuro działa przestrzegając następujących zasad:
  - a. legalności - zgodności wykonywanych działań z prawem,
  - b. sprawności - starannego i szybkiego realizowania zadań,
  - c. oszczędności - poszanowania powierzonych środków,
  - d. przejrzystości - jawności zasad funkcjonowania.
5. Biuro działa pod nadzorem Kierownika Biura, zgodnie z jego zarządzeniami, decyzjami, postanowieniami, wytycznymi i poleceniami.

Kierownik Biura

6. Kierownik Biura kieruje pracami Biura oraz sprawuje z upoważnienia Zarządu ogólną administrację Biura, czuwa także nad prawidłową organizacją pracy wszystkich ciał statutowych LGD.
7. Kierownik Biura w szczególności:
  - a. organizuje pracę zespołu Biura i podejmuje czynności mające na celu zapewnienie należytych warunków wykonywania przez zespół swych zadań,
  - b. nadzoruje rzetelność, poprawność i terminowość wykonywania przez pracownika zespołu zadań i obowiązków oraz sprawuje nadzór nad dyscypliną pracy,
  - c. zapewnia wykonywanie poleceń Zarządu dotyczących kierunków pracy zespołu Biura i sposobu załatwiania spraw,
  - d. zapewnia równomierne obciążenie pracowników zespołu Biura zadaniami, przy uwzględnieniu, w miarę możliwości, ich specjalizacji,
  - e. zapewnia zasadność i poprawność pism wychodzących z Biura,
  - f. organizuje spotkania robocze pracowników zespołu i inicjuje ich doszkalanie,
  - g. informuje pracowników zespołu o poleceniach Zarządu oraz wskazaniach pod adresem zespołu,
  - h. udziela pracownikom zespołu wyjaśnień i pomocy, zwłaszcza gdy uzasadnia to szczególna zawiałość sprawy lub trudność w dokonaniu ustaleń faktycznych,
  - i. przygotowuje w terminie wyznaczonym przez Zarząd okresowe sprawozdania z działalności zespołu Biura,

- j. zapewnia realizację uprawnień pracowniczych i obowiązków pracodawcy,
- k. wykonuje inne zadania polecane przez Zarząd.

Pracownicy Biura

- 8. Do podstawowych obowiązków pracowników Biura należy:
  - a. wykonywanie zadań określonych dla danego stanowiska pracy w terminie oraz zgodnie z przepisami prawa, należyłą starannością i rzetelnością,
  - b. przestrzeganie aktów normatywnych i innych przepisów niezbędnych do prawidłowego wykonywania zadań,
  - c. należyte i wyczerpujące zbieranie materiałów stanowiących podstawę do załatwienia sprawy oraz korzystanie ze wszystkich ogólnie dostępnych środków przekazu i gromadzenie informacji w tym z poczty elektronicznej i Internetu,
  - d. informowanie bezpośredniego przełożonego o przeszkodach w realizacji zadań,
  - e. reprezentowanie, w uzgodnieniu z przełożonym, stanowiska w zakresie prowadzonych spraw,
  - f. przechowywanie przydzielonych akt zadań we właściwym porządku,
  - g. wykazywanie inicjatywy w rozwiązywaniu problemów i spraw wynikających z toku pracy oraz występowanie z wnioskami do przełożonych,
  - h. właściwy stosunek do interesantów i współpracowników,
  - i. zgodnie z przepisami i przeznaczeniem wykorzystanie powierzonego majątku Biura, zabezpieczenie go dostępnymi środkami przed zniszczeniem lub nieuzasadnionym obniżeniem wartości.

Postanowienia końcowe

- 9. W okresie czasowej nieobecności Kierownika Biura z powodu urlopu, choroby itp. obowiązki kierownika wykonuje wskazana przez niego osoba lub Prezesa Zarządu.
- 10. W przypadku vacatu na stanowisku Kierownika Biura Zarząd wyznacza spośród pracowników osobę do pełnienia obowiązków Kierownika Biura aż do czasu zatrudnienia Kierownika Biura.
- 11. W czasie nieobecności pracownika Biura jego obowiązki wykonuje inny wskazany przez Kierownika pracownik Biura i ponosi on pełną odpowiedzialność za prawidłowe i zgodne z przepisami wykonywanie tych czynności.
- 12. W sprawach nie uregulowanych w niniejszym regulaminie decyduje Zarząd, kierując się obowiązującymi przepisami prawa, Statutem oraz uchwałami Rady Programowej.

Załącznik nr 5 Regulamin naboru pracowników Biura LGD

REGULAMIN NABORU PRACOWNIKÓW

§ 1

Nabór nowych pracowników, na poszczególne stanowiska odbywa się w drodze otwartego konkursu ogłoszanego w siedzibie Biura oraz na stronie internetowej LGD.

§ 2

Ogłoszenie zawierać będzie opis stanowiska, wymagania konieczne i pożądane, dokumenty jakie należy złożyć oraz termin składania ofert.

§ 3

Rekrutacje ogłasza i przeprowadza Zarząd LGD

§ 4

Rekrutacja odbywa się w II etapach:

- 1) weryfikacja oferty pisemnej
- 2) rozmowy kwalifikacyjne

§ 5

Wyniki naboru podane są do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na stronie internetowej LGD oraz wywieszenie w siedzibie Biura LGD.

§ 6

W przypadku braku ofert od kandydatów spełniających wymagania konieczne procedurę naboru rozpoczyna się od nowa.

§ 7

W przypadku braku ofert spełniających wymagania konieczne w dwóch kolejnych konkursach Zarząd LGD może obniżyć wymagania konieczne i ogłosić kolejny konkurs, o krótszym terminie naboru i weryfikacji ofert.

Załącznik nr 6 Ogólna procedura przyjmowania i obsługi wniosków o dofinansowanie operacji w ramach budżetu LGD – wersja tabelaryczna

Miejsce na pieczętkę	OGÓLNA PROCEDURA:			P ...
	Przyjmowanie i obsługa wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR w biurze LGD			Wersja: 1.1
				Strona 1 z 1
CEL PROCEDURY:	Przejrzyste przeprowadzenie procesu wyboru projektów do dofinansowania przez LGD w ramach posiadanego budżetu na realizację LSR			
ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PROCEDURĘ:	Kierownik biura			
ZAKRES STOSOWANIA:	Dotyczy wszystkich pracowników LGD biorących udział w przygotowaniu dokumentacji projektowej, członków Zarządu LGD oraz członków Rady LGD			
WEJŚCIE	Propozycje projektów, Lokalna Strategia Rozwoju dla LGD, obowiązujące akty prawne dot. problemu, personel biura LGD, sprzęt biurowy			
KROK	CZYNNOŚĆ	OSOBA ODP.	ZAPISY:	
1	Ustalenie przez LGD treści wezwania do składania wniosków w biurze LGD	Prezes Zarządu	Treść informacji o możliwości składania wniosków	
2	Ogłoszenie terminu naboru wniosków o dofinansowanie projektów w ramach przedsięwzięcia XYZ, zawierającego listę lokalnych kryteriów wyboru	Prezes Zarządu	Informacja o naborze wniosków	
3	Pomoc w opracowywaniu oraz przyjmowanie wniosków o dofinansowanie projektów w biurze LGD	Kierownik biura		
4	Zestawienie złożonych wniosków w zbiorczą listę wniosków o dofinansowanie projektów dla konkretnych przedsięwzięć przewidzianych w LSR	Kierownik biura	Zbiorcze listy złożonych wniosków	
5	Ocena wniosków o dofinansowanie projektów pod kątem zgodności z LSR	Przewodniczący Rady	Lista wniosków zgodnych z LSR Lista wniosków odrzuconych z powodu braku zgodności z LSR	
6	Ocena wniosków o dofinansowanie projektów wg. lokalnych kryteriów wyboru	Przewodniczący Rady	Uchwała Rady zawierająca listę wniosków wybranych do dofinansowania Lista wniosków nie wybranych do dofinansowania	
7	Przesłanie listy wniosków wybranych do dofinansowania oraz nie wybranych i uchwał w sprawie wyboru operacji do dofinansowania do IW	Przewodniczący Rady		
WYJŚCIE	Lista wniosków wybranych do dofinansowania Lista wniosków nie wybranych do dofinansowania Uchwała Rady zawierająca listę wniosków wybranych do dofinansowania			
DOKUMENTY ZWIĄZANE Z PROCED.	Regulaminy Biura, Zarządu, Rady LGD			

ZAPISY:	Wezwanie do składania wniosków, Zbiorcze listy złożonych wniosków, Lista wniosków zgodnych z LSR, Lista wniosków odrzuconych z powodu braku zgodności z LSR, uchwała Rady zawierająca listę wniosków wybranych do dofinansowania, Lista wniosków wybranych i nie wybranych do dofinansowania	
OPRACOWAŁ: XXX	SPRAWDZIŁ: Kierownik biura	ZATWIERDZIŁ: Przewodniczący Rady LGD
Data:	Data:	Data:

Załącznik nr 7 Deklaracja bezstronności i poufności

DEKLARACJA POUFNOŚCI I BEZSTRONNOŚCI

Imię i nazwisko oceniającego:

Instytucja organizująca konkurs: Lokalna Grupa Działania „Między Prosną a Wartą”

Niniejszym oświadczam, że:

- zapoznałem/zapoznałam się z Regulaminem Rady Programowej LGD „Między Prosną a Wartą”
- nie pozostaję w związku małżeńskim ani w faktycznym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia i nie jestem związany/a z tytułu przysposobienia, opieki, kurateli z wnioskodawcą/jego zastępcami prawnymi lub członkami władz osoby prawnej ubiegającej się o udzielenie dofinansowania. W przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Przewodniczącego Rady LGD „Między Prosną a Wartą” i wycofania się z oceny danej operacji,
- przed upływem trzech lat od daty rozpoczęcia niniejszego posiedzenia Rady nie pozostawałem/łam w stosunku pracy lub zlecenia z wnioskodawcą ani nie byłem/łam członkiem władz osoby prawnej ubiegającej się o dofinansowanie. W przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Przewodniczącego Rady LGD „Między Prosną a Wartą” i wycofania się z oceny danej operacji
- nie pozostaję z wnioskodawcą w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do mojej bezstronności. W przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Przewodniczącego Radu LGD „Między Prosną a Wartą” i wycofania się z oceny danej operacji
- zobowiązuję się, że będę wypełniać moje obowiązki w sposób uczciwy i sprawiedliwy, zgodnie z posiadaną wiedzą,
- zobowiązuję się również nie zatrzymywać kopii jakichkolwiek pisemnych lub elektronicznych informacji,
- zobowiązuję się do zachowania w tajemnicy i zaufaniu wszystkich informacji i dokumentów ujawnionych mi lub wytworzonych przeze mnie lub przygotowanych przeze mnie w trakcie lub jako rezultat oceny i zgadzam się, że informacje te powinny być użyte tylko dla celów niniejszej oceny i nie mogą zostać ujawnione stronom trzecim.

dnia .....-.....- 200 r.

PODPIS (miejscowość).....

Załącznik nr 8 Wzór karty oceny operacji na zgodność z LSR

Pieczętka	KARTA OCENY zgodności operacji z LSR		KO nr 1
			Wersja:1.2
			Strona 1 z 2
NUMER WNIOSKU	IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY		
NAZWA/TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI			
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR	☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty		
1. Czy realizacja projektu/operacji przyczyni się do osiągnięcia celu ogólnego LSR?			
CEL OGÓLNY: Budowanie aktywności społecznej i ekonomicznej mieszkańców.			☐
2. Czy realizacja projektu/operacji przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych LSR?			
CS I Podnoszenie warunków życia mieszkańców poprzez poprawę stanu infrastruktury publicznej oraz rozwijanie kulturalnej, sportowej i społecznej aktywności mieszkańców oraz promocję oferty turystycznej regionu.			☐
CS II Wsparcie i rozwój przedsiębiorczości oraz podnoszenie ekonomicznej aktywności mieszkańców.			☐

Pieczętka		KARTA OCENY		KO nr 1	
		zgodności operacji z LSR		Wersja:1.2	
				Strona 2 z 2	
3. Czy realizacja projektu/operacji jest zgodna z przedsięwzięciami zaplanowanymi w LSR?					
P-A „Czas wolny nie stracony” – realizacja przedsięwzięć kulturalnych, społecznych oraz sportowych.				☐	
P-B Rozbudowa bazy sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.					
P-C „Czym chata bogata...” - budowa oferty turystycznej i promocja regionu.					
P-D „Od mikro do makro”- program rozwoju mikroprzedsiębiorstw obszaru „Między Prosną a Wartą”				☐	
P-E Pobudzenie aktywności ekonomicznej mieszkańców.					
IMIĘ I NAZWISKO CZŁONKA RADY					
Głosuję za uznaniem/nie uznaniem* operacji za zgodną z LSR					
(niepotrzebne skreślić)					
MIEJSCE:		DATA:		CZYTELNY	
				PODPIS:	
PODPIS SEKRETARZY					
POSIEDZENIA RADY:		1.		2.	

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny

Pola białe wypełnia Członek RADY PROGRAMOWEJ LGD biorący udział w ocenie zgodności

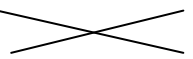
Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem

Ocena zgodności polega na wpisaniu znaku „x” w kratce po prawej stronie przy każdym celu / przedsięwzięciu, z którym dana operacja jest zgodna. Zgodność operacji z LSR może występować w więcej niż jednym punkcie (można zaznaczyć więcej kwadracików) Operacja zostanie uznana za zgodną z LSR jeżeli będzie zgodna z: co najmniej jednym celem ogólnym, co najmniej jednym celem szczegółowym oraz co najmniej jednym przedsięwzięciem zapisanym w LSR.

Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty

Załącznik nr 9 Wzór karty oceny operacji wg lokalnych kryteriów

Pieczętka		KARTA OCENY OPERACJI wg lokalnych kryteriów	KO nr 2
			Wersja: 1.1
			Strona 1 z 2
NUMER WNIOSKU	IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY		
NAZWA/TYTUŁ WNOSKOWANEJ OPERACJI			
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR			
NAZWA PRZEDSIĘWZIĘCIA W RAMACH LSR			
1. LOKALNE KRYTERIA WYBORU			OCENA
1.1	<p>Kryterium 1 – Wykonalność</p> <p>Operacja jest wykonalna jeżeli spełnia wszystkie poniższe warunki :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harmonogram realizacji jest realistyczny i uwzględnia zakres rzeczowy oraz czas niezbędny na realizację poszczególnych działań w ramach operacji, - Założenia operacji są zgodne z odpowiednimi wymogami technicznymi i regulacjami prawnymi, - Założone wartości wskaźników produktu i rezultatu są realne do osiągnięcia, - Wnioskodawca posiada kadre i zaplecze techniczne gwarantujące wykonalność projektu, - Zakres rzeczowy operacji jest technologicznie wykonalny, - Zaplanowane wydatki są niezbędne do realizacji projektu i osiągnięcia jego celów, 		Wykonalna/ niewykonalna*

1.2	<p>Kryterium 2 - Wpływ projektu na budowę aktywności mieszkańców obszaru „Między Prosną a Wartą”.</p> <p>- projekt powstał z inicjatywy oddolnej mieszkańców lub wpływa na budowę aktywności mieszkańców podczas jego realizacji - 1 – 6 pkt.</p> <p>- projekt powstał z inicjatywy oddolnej mieszkańców lub wpływa na budowę aktywności mieszkańców podczas jego realizacji oraz dodatkowo angażuje mieszkańców po zakończeniu - 7 – 10 pkt.</p>	
Pieczętka	<p>KARTA OCENY OPERACJI</p> <p>wg lokalnych kryteriów</p>	<p>KO nr 2</p> <p>Wersja: 1.1</p> <p>Strona 2 z 2</p>
1.3	<p>Kryterium 3 - Skala oddziaływania projektu:</p> <p>a. Liczba beneficjentów</p> <p>- powyżej 100 mieszkańców – 5 pkt.</p> <p>- od 51 do 100 mieszkańców – 4 pkt.</p> <p>- od 31 do 50 mieszkańców – 3 pkt.</p> <p>- od 11 do 30 mieszkańców – 2 pkt.</p> <p>- do 10 mieszkańców – 1 pkt.</p> <p>b. Obszar objęty operacją</p> <p>- cały obszar LGD – 5pkt.</p> <p>- minimum 4 gminy – 4 pkt.</p> <p>- 1 gmina – 3 pkt.</p> <p>- do 5 miejscowości – 2 pkt.</p> <p>- do 3 miejscowości – 1 pkt.</p> <p>c. wskaźniki produktu i rezultatu (oceniany jest stopień realności osiągnięcia)</p> <p>- realne – 2 pkt.</p> <p>- mało realne – 1 pkt.</p>	
1.5	<p>SUMA PUNKTÓW</p>	
2.	<p>Innowacyjność operacji (max. 5 pkt.) LICZBA PUNKTÓW</p> <p>(punkty za innowacyjność nie są doliczane do SUMY PUNKTOW z p.1.5)</p>	
3.	<p>UZASADNIENIE NIEWYKONALNOŚCI OPERACJI</p> <p>(jedynie w przypadku zaznaczenia opcji „niewykonalne” w kryterium 1)</p>	

IMIĘ I NAZWISKO CZŁONKA RADY					
MIEJSCE:		DATA:		CZYTELNY PODPIS:	
PODPIS SEKRETARZY					
POSIEDZENIA RADY:	1.			2.	

* niepotrzebne skreślić – wybranie opcji „niewykonalna” skutkuje odrzuceniem operacji

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD, pola białe wypełnia oceniający

Pola białe wypełnia Członek Rady Programowej biorący udział w ocenie zgodności wg. lokalnych kryteriów wyboru

Kartę należy wypełnić piórem lub długopisem

Wszystkie rubryki muszą być wypełnione.

W punkcie 1.1 wybranie opcji „niewykonalna” skutkuje odrzuceniem operacji

W punktach od 1.2 do 1.N należy wpisać przyznaną liczbę punktów

Nie wpisanie imienia, nazwiska, miejsca, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty

Załącznik nr 10 Wzór wniosku o ponowne rozpatrzenie wniosku o dofinansowanie operacji

Pieczęć	WNIOSK O PONOWNE ROZPATRZENIE WNIOSKU o dofinansowanie operacji	WOPRW nr 1
		Wersja: 1.1
		Strona 1 z 2
NUMER WNIOSKU	IMIĘ i NAZWISKO lub NAZWA WNIOSKODAWCY	
NAZWA/TYTUŁ WNIOSKOWANEJ OPERACJI		
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR	☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Małe projekty	
DECYZJA RADY O NIEWYBRANIU PROJEKTU ZAPADŁA NA ETAPIE:	☐ Oceny zgodności z LSR ☐ Oceny projektów wg lokalnych kryteriów wyboru	

UZASADNIENIE DLA WSZCZĘCIA PROCEDURY ODWOŁAWCZEJ:

Pieczętka	WNIOSEK O PONOWNE ROZPATRZENIE WNIOSKU o dofinansowanie operacji	WOPRW
		Wersja: 1.1
		Strona 2 z 2
IMIĘ I NAZWISKO/NAZWA WNIOSKODAWCY		
ADRES ZAMIESZKANIA/SIEDZIBY WNIOSKODAWCY		

ADRES KORESPONDENCYJNY (jeżeli jest inny niż wskazany powyżej)					
TELEFON KONTAKTOWY WNIOSKODAWCY					
ADRES E-MAIL WNIOSKODAWCY					
WNOSZĘ O PONOWNE ROZPATRZENIE WNIOSKU O DOFINANSOWANIE OPERACJI PRZEZ ORGAN DECYZYJNY LGD					
MIEJSCE:		DATA:		CZYTELNY PODPIS:	
POTWIERDZENIE ZŁOŻENIA WNIOSKU W BIURZE LGD PRZEZ PRACOWNIKA LGD		DATA:		CZYTELNY PODPIS:	